

Bruk og brukere på Tjelle i perioden 1600-1750

Eresfjord otting, dagens Nesset kommune.

Dette skrevet er en sammenstilling av opplysninger som angår de ulike brukerne og brukene på Tjelle gjennom perioden fra starten på 1600-tallet til litt ut på 1700-tallet. Kildene er i hovedsak lensregnskapene for Trondheim i perioden 1605-1662. I tillegg kommer manntallene av 1664-66 og 1701, samt diverse skifteprotokoller etter 1677 og tingprotokoller etter 1688.

Framvekst av nye bruk sammen med de aktuelle brukerskiftene skulle være komplette, om enn ikke alle personers opphav er klarlagt. Det må selvsagt hefte en viss usikkerhet ved årstallene, og som vanlig er det sparsommelig med opplysninger om koner og døtre i de gamle kildene. Det ser ut til å være stor grad av oppatkalling, dvs. at eldste sønn får navn etter farfar, nest eldste sønn etter morfar. Siden kvinners navn stort sett mangler, kan vi ikke være sikre på at det samme gjelder dem, men man kan jo absolutt ha det i mente i de tilfeller der vi har kvinnenavn – at også de har fått navn ved oppatkalling.

Denne fremstillingen tar til i starten av 1600-tallet der vi finner følgende under "Kronens sager" i Lensregnskapet av 1606-07 (bilde 6): "*Johannes Paa Thielde for frilleffnit med siin festerquinde. Penninge 5 dlr.*" Det går ikke lenge før Johannes med kone og barn pakker sakene sine og slår seg til på andre siden av åsen på Skjørseter, men han beholder en eierandel i Tjelle – som også går i arv til sønnen Lasse etter hvert.

To år tidligere, under "Sagefaldt" i Lensregnskapet for Romsdal av 1604-05 (bilde 8) står det at: "*Anders Gundersen paa Thiellde for Kietterii hand bedreff med Ragnildt paa Siri, er Slecht udi 3e Ledt, gaff Penninge 30 dr.*" En voldsom bot om vi sammenligner med den Johannes fikk, for en forseelse ikke langt fra grensen til blodskam. Og, da er altså Anders-navnet allerede godt plassert på Tjelle.

Vi får ikke vite patronymet på Ragnhild, og med både Lars, Jon og Samuel som brukere på Sira så får dette stå åpent. Det er uklart om det er noe ekteskap mellom Anders og Ragnhild, men da er hun er neppe ei Samuelsdatter siden dette spesielle navnet ikke dukker opp på Tjelle senere. Det er ikke sikkert Ragnhild havnet på Tjelle i det hele tatt, men rettsaken tilsier at det ble barn ut av dette forholdet.

Tiendemanntallet for Trondheim len av Philippi & Jacobi dag¹ 1607-08 (ikke bare Romsdal, men også inkludert Jemtland og Härjedalen – artig) forteller (se bilde 67) at Aslak-navnet er på plass på Tjelle det også nå. Om vi tar brukerrekkene innover nordsiden av Langfjorden, så yter (t=tønner korn): Gunder Årset (2t), Alf (3t) og Erik (1t) Gribbestad, Gunder (3t) og Lauritz (2t) Horsgård, Enken Hestad (2t), Tore Åram (2t), Rasmus Barstein (2t), Erik Ranvik (3t), Aslak (4t !), Nils (3t) og Anders (3t) Tjelle. Vi får ta med at Elling Gussiås yter 2t midt inne i denne opplistingen, men det er helt typisk for disse listene at de ikke følger den geografiske rekkefølgen mellom brukene. Nils burde vel være ført på Barstein, men han er ført på Tjelle i noen skattelister. Samme Tiendemanntallet året etter (uten brukernavn) har 5 tønner på Barstein, og samlet 7 tønner på Tjelle – som tilsier at kun Aslak og Anders er brukere der.

Kanonskatten i 1611 har Aslak, Anders, Nils og Knut som bidragsytere fra Tjelle. Landskatten (mikkelsmess) i 1612 (bilde 3) kan fortelle at Anders og Aslak er de to brukerne på Tjelle, og de har begge 1 vog fisk i landskyld.

I Jordboka for Romsdal av 1619-20 (bilde 12) finner vi Johannes på Skjørseter (1 tønne korn og 2 merker smør), samt Anders og Aslak på Tjelle (9 tønner korn og 1 pund smør).

I Fogderegnskapet av 1620-21 (bilde 4) heter det: *"Anders Tielle for slagsmaal med Peder Pedersen gaff Penng 4 dlr."* Hvilken Peder er det ikke sagt noe om. Året etter, i Fogderegnskapet 1621-22 (bilde 3) er det enda vanskeligere å vite hva saken gjelder: *"Aslack Tielde udi Stefningsfald, gaff Pendinge 1 daller."* I samme kilden (bilde 5) står det noe interessant: *"Trund og Olluf Jelfsett for slagsmaal med Anders Tielde. Gaffue Pendinge 8 daller."* Det at Hjelsetmenn har eierandeler i Tjelle gir en bakgrunn for kontakten ute i Fanne, men den korte meldingen her gir ikke noen forklaring på hva dette egentlig gjelder - dessverre.

Brukersituasjonen på Tjelle er uendret under landskatten i 1623, men så er det Enken sammen med Anders på Tjelle under Landskatten i 1624-26. Da må Aslak være død ca 1624. Det har ikke vært noe patronym å se på denne Aslak i de kildene som her er referert.

Under *"Sagefaldtt"* i Lensregnskapet av 1626-27 står det at *"Gunder Andersen paa Tielle for hand stack Otte Baldtzersens Møchelbost et Kniffsting giennem Handen I deris druckenschab. Affsoneet paa min² gunstige Hosbondtz goede Behaug och gaff pendinger 8 daler."* Det er da grunn til å tro at dette er den nå 22 år gamle sønnen til Anders Gundersen Tjelle, som han fikk med Ragnhild Sira fra Eresfjorden i 1604.

Det er utlignet 15 daler i ei blokk (krøllparentes) med 10 brukere under Landskatten pinse 1626 (bilde 10). De ti er: Jon Ranvik, Alf Barstein, Anders og Ole Tjelle, Iver og Knut Gussiås, Johan Skjørseter, Nils Barstein, Ole og Torstein Rød. Det viktige her er at Ole er kommet på Tjelle, muligens gift med enken etter

Aslak, eller kanskje det er Aslaks sønn som har overtatt? Når det gjelder samme Landskatten i 1626 (bilde 3), så er det kun Anders Tjelle som skatter (en tredel til kongen) av sitt odelsgoods oppgitt til 4 voger 1 pund. Overskriften sier: *"Odels Bønder som En Huer Haffuer Angiffuett deris odels Guods och der aff schattet den Tredie part til Kon: Mai."*

Ved Garnisonskatten i 1627-28 (bilde 2) er overskriften slik: *"Leilending som Besidder fulde Jorder och Enhuer haffuer giffuit 1 dall. som effter følg."* Der finner vi Anders og Ole på Tjelle, sammen med Knut Åram og Størker Lyster. Ingen flere på Tjelle listet under leilendinger som har skattet 1 ort for *"halve jorder"*, der vi finner både Erik og Jon Ranvik, Alf Barstein, Gussiåskarene Iver og Knut, Johan Skjørseter, samt alle Rød-karene (Ole, Torstein, Lars og Semund) og Knut på Lyster.

Ikke noen endringer å spore under Offiserskatten av 1629-30 (bilde 10), men vi får da vite at Ole Tjelle skal ha 5 kyr og Anders Tjelle skal ha 6 kyr og 2 ungdyr. Vi må vel tro de ikke akkurat har valgt å overdrive anslaget på antallet husdyr (skattegrunlaget). Galeiskatten i 1630 tilfører heller ikke noe nytt.

Fra Landskatten i 1632 (bilde 32) ser vi at både Ole og Anders på Tjelle har sager, der Ole har skåret 4 tylfter³ bord og Anders har skåret 8 tylfter bord.

Under Fogderegnskapet i 1634-35 er det oppsatt førstebøksel (bilde 3): *"Oluff Aslachsen Tielle aff 18 pund fisch i Landschyld i Trollmyr som Søffren ibm. affdøde gaff i Biugsell Penghe – 3 dr."* At Ole Aslaksen virkelig ble bruker på nabogården Trollmyr fremkommer av f.eks. Båtsmannskatten av 1636-37 (bilde 21) der det ganske uvanlig er ført patronym både på Knut Aslaksen Tjelle og Ole Aslaksen Trollmyr. Da spør det om ikke den foran nevnte Ole Tjelle giftet seg med enka etter Aslak og at nå - ti år senere - etablerer Aslaksønnene seg for seg selv. I den samme bøkselisten (Fogderegnskapet 1634-35, bilde 5): *"Oluff Tielle och Knud Ib Aff 1 pund fisch i Landschyld i forbte. Thielle demm Huer Till Sin Halffpardt gaff i Biugsell Penghe – 3 dr"*. Det må vel da være stefar Ole og stesønn Knut med hver sin halvpart.

Fra sagefall under Fogderegnskapet av 1635-36 (bilde 9). *"Joen Andersen Tielde for it frille leffnit med Marrite Andersdaater paa Noermøer paa stoed at same ehr hans festermøe. Aff Soenit efter sin effne och gaff: Penge – 7 dlr."* Dette må da være enda en sønn av Anders Gundersen Tjelle. Men det er mer, samme kilde (bilde 12): *"Joen Aslachsøn Tielde, for att hand i Sin Druckenschabff Stach Jacob Hegnumbs høstrue imellumb løft i Armen med een Kniff, efter di for Rette var deromb for ligte, efter Sin Ringe effne gaff: Penge – 12 Rdr."* Enda en Aslaksønn, og trolig en bror av Ole og Knut – og igjen en heftig bot til en med "ringe evne".

Kirketienden, Rød sogn, 1635-36 (bilde 12) har tre bidragsytere fra Tjelle: Anders med 10 tønner korn, Ole med 8 og Knut med 4 tønner. Landskatten samme år (1635, bilde 3) viser under 1) odelsgoods at både Anders og Knut Tjelle har 2 voger og 1 pund fisk i landskyld, mens under 2) Leilendingsskatten til lands (bilde 9) finner vi Anders og Ole Tjelle oppført med 1 daler 3 skilling hver. Vi må til 3) Ødegårdsmenn til lands (bilde 25) for å finne Knut Aslaksen Tjelle oppført med 1 daler 6 skilling! Da ser det ut som et nytt bruk er under opparbeidelse på Tjelle fra ca 1635.

I Fogderegnskapet 1636-37, sikt og sakefall (bilde 12), ble Ole Baltzsersens Tjelle domfelt for at han i fylla hadde påført Eline Bjørnsdatter Lyster et knivstikk. Ole er nok bare midlertidig på Tjelle, og er trolig den Ole Baltzsersens som noen år senere er å finne på nabogården Trollmyr.

I Fogderegnskapet 1637-38, under sakefall (bilde 14), står det at *"Tore, Gunder og Joen Tielle Nogle Smaa drenge som fortide – 2 Tølter tindbord, och iche betallet. Adt kunde føris Kongl. Mays: Til Regnschaft Affdømbt for 5 Ørtug og 13 merker, gaff for penge – 7 dr."* Små drenger, som blir bøtelagt for å ha skjult sagskurd? Og om dette er Andersønner, så har vi trolig møtt to av dem før uten at de var smågutter akkurat.

Samme kilde (bilde 15): *"Oluff Trundsens Møchelbostad som haffde Soldt Til Erich Andersen Tielle lidt Morschiud Uopliust till Kong: May:tz Ombudtzmand. Aff dømbt, 8 ørtug och 13 merket gaff for penge – 7 dr."* Det var tydeligvis ikke bare å selge ei gammel merr uten å innberette til kongen i København, men det var kanskje en ordentlig hestehandel dette? Erik Andersen Tjelle var trolig også en sønn av Anders Gundersens, og dermed bror av tidligere nevnte Jon og Gunder. Erik dukker snart opp i brukerlistene.

Unionskatten av 1638 gir ingen endringer i brukeroppsettet, men kan under sagskatt (bilde 20) fortelle at alle tre Tjelle-karene har sager. Både Anders og Ole betaler 1 daler, mens Knuts sag har ligget øde – og uten produksjon var det ingen skatt å betale (synd for kongen). Vi kan også se at Johannes skatter en daler for Skjørseter sag, og dessuten skatter Anders Hjelset en daler av samme sag. Vi kommer snart tilbake til koblingen ut til Hjelset i Fanne ottingen.

Fogderregnskapet av 1638-39, under sagefall (bilde 9), kan berette følgende: *"Erich Andersen paa Tielle for idt Horerie Som hand haffuer begaaet med Maridte Lauridtzdatter Bughe. Epter sine Aller yderste effne och formue gaff Pengher – Ex dr (en 10-daler?)"*. Samme Erik Andersen Tjelle er på plass som skatteyder blant ødegårdsmenn til lands under Unionskatten (jonsok) i 1638 (bilde 14), og yter 1 ort på lik linje med Knut Aslaksen. Da er det fjerde Tjelle-bruket også kommet på plass. Det er ført patronym på Erik under Båtsmannskatten 1638-39 (bilde 13).

Båtsmannskatten 1638-39 (bilde 3) har under *"Oddelquodtzs som En huer Haffuer Angiffued och Till Konng Mayst: schattet aff huer 2 vougger fisch en 1 Ort"* oppført både Anders og Knut på Tjelle med 2 voger og 1 pund. Går vi til leilendingsskatten (bilde 6) finner vi igjen Anders sammen med Ole Tjelle. På ødegårdslista finner vi fortsatt Knut Aslaksen og Erik Andersen på Tjelle – begge med patronym og nok en 1 ort fikk bein å gå på.

Unionskatten Martini 1643 (bilde 16) tar for seg *"Drenge for fuld Løgn till Landtz Schadtet Effter Kong Maytz breff for 1 daller"*, og kan under *"Errichs Fiords Otting"* vise til 3 stykker: *"Peder Gamelsen Tielle, Peder Olsen Røe, Oluff Guliksen Røe."* Førstemann er vel Peder Gamalielsen og dreng på Tjelle. Et uvanlig patronym, men ikke helt ukjent i området. Jeg tenker da på Gamaliel Reiten, men han var jo jevn gammel med Peder og dette forblir vel bare en løs tråd.

De samme fire brukerne på Tjelle holder seg noen år framover. Det kan virke som om unionskattene og båtsmannskattene ikke har årlig oppdaterte manntall (der står Anders Tjelle enda noen år), mens Aslak Tjelle dukker opp i Garnisonskatten av 1642 (bilde 2).

Svært tydelig ser vi denne endringen i Offiserskatten av 1643 (bilde 6) som lister Aslak, Erik, Ole og Knut på Tjelle, hver ytende 1 ort for leilendinger som besitter halve jorder. Da kan vi nok sette 1643 som årstall for brukerskifte etter Anders Gundersen Tjelle.

Knektepenger av 1644 (bilde 6) viser at de fire Tjellebrukerne sammen med Erik Gussiås og Alf Barsten finansierer soldat nr 31 Lars Lauritsen Seter.

Kontribusjonen Jonsok og Martini av 1647 (bilde 3) gir en utmerket oversikt over Tjellegårdene. Først og fremst har Tjelle en samlet landskyld på 5 voger. Dernest er Tjelle Odelsgoods der Johannes Skjørseter følger bokselen. De fire brukerne Knut, Erik, Ole og Aslak er alle oppført med 1 vog 18 merker, en lanskyld som var tilsvarende 2 daler og 2 ort. Det som er litt verre å trenge gjennom er at i Odelskatten Jonsok og Martini samme år (1647, bilde 3) er det kun Erik og Knut Tjelle som oppført, og det ser dessuten til å stå 4 pund (på hver trolig) – litt merkelig siden det er 3 pund i en vog med 24 merker i pundet, og da blir 4 pund altså 1 vog og 24 merker (ikke 18 merker som nevnt foran, eller kanskje det var 18 merker i pundet den gangen).

Så kommer det et par detaljer litt på siden. Først under Kontribusjonen Jonsok og Martini av 1648 (bilde 40) er det en eneste husmann ført i Eresfjord otting, nemlig Jon Tjelle. Dernest i Fogderegnskapet av 1649-50 (bilde 9) blir Johannes Johansen Tjelle bøtelagt med 5 daler for lejermål med hans trolovede festermø. Ved oppatkalling ville man tippe at dette var tredje sønn av Johannes Skjørseter med sin knytning til Tjelle, men det er ikke godt å si siden Johannes Ranvik finnes i nabolaget i tillegg til et par andre Johanneser. En tredje ting kommer i Fogderegnskapet av 1650-51 (bilde 5) der det står at ”*Jochen Tielle formedelst hand stach sin grande med en kniff*”, noe som kostet ham 7 daler 12 skilling. Dette er nok trolig samme Jon husmann på Tjelle. En siste ting kommer i samme protokollen, under referatet fra vårtinget i Eresfjord otting av 05 Apr 1651 holdt på Rød tingstue (bilde 14). Der er Ole Baltzersen Trollmyr en av de edsvorne lagrettsmennene. Det er bare en Ole Trollmyr å se i listene, så da spør det om Ole Aslaksen Tjelle Trollmyr er død ca 1650, og Ole Baltzersen har havnet her hos enka. Det var rart om en lagrettsmann ikke var bruker (bygdestatus), og på ødegårdsbruket Trollmyr var det kun en slik på denne tiden. Men det har ikke vært noen enke å se på Trollmyr i skattelistene 1648-51, en forutsetning for å gi plass til en ny Ole der. Vel, vel, siste gangen Ole er å se på Trollmyr er under Kontribusjon jonsok og mikkelsmesse 1660 (bilde 9), men allerede under Kvegskatt barsok av 1657 (bilde 10) er det Enken som er oppført bruker på Trollmyr. Bersvend Trollmyr er på plass i 1661, under Kontribusjon 1/5 og mikkelsmesse (bilde 11). Det har ikke vært noe patronym å se på Ole Trollmyr i skattelistene for perioden 1651-1660 som kunne bekrefte om dette faktisk var Ole Baltzersen, eller om det var en skrivefeil på lagrettsmannen i 1651. Det er også en mulighet at Ole Baltzersen først var på Tjelle (knivstikkingen i 1637), så en periode på Trollmyr (statusen som lensmannsønn var kanskje god nok for lagretten) før han etter hvert havnet på Rød.

Det var altså en Ole Baltzersen på Rød, og han dukket opp der på skattelistene som bruker i 1654. Under Sogneprestens manntall i 1664 var han 76 år gammel, og var oppført med stesønnen Anders Knutsen på 23 år og sønnen Baltzer Olsen på 18 år. På nabobruket finner vi Erik Baltzersen på 60 år, og vi må vel tro de to var brødre og sønner etter gamlelensmannen Baltzer Rød? Dette ble bare en lang serie spørsmål som får stå ubesvart her.

Går vi til Skattemanntallet av 1650 (Kontribusjon jonsok, mikkelsmesse og jul, bilde 8), så er det 4 like store bruk på Tjelle – alle på 1 vog og 18 merker, svarende til 3 daler. Det er Johannes Skjørseter sammen med de 4 oppsitterne selv som bøkser: Aslak, Ole, Erik og Knut. Situasjonen var den samme i 1646.

Jordboka for Romsdals len 1650-51 (bilde 235) kan fortelle om to husmenn under Tjelle, Jon og ett nytt bekjentskap Paul (Poffuel).

Fogderegnskap 1652-53 bilde 2: ”*Johannes Johansen Thielle, sameledes begaaed leyermahl, med Elli Steensdater aff sonidt for sig och hende.*” Skal vi tro det er samme mann og samme kvinne som begikk samme forbrytelse i 1650?

Fogderegnskap 1653-54 (bilde 3) gir en utmerket attest til Johannes Skjørseter (må være gamlefar), som bøtelegges med 10 daler fordi han over noe tid hadde gitt husly for den fredløse mannen ”*Siffer Søeuigen*”.

Leidangsboka 1655-56 (bilde 7) fortelle oss at det fortsatt er to husmenn under Tjelle, Jon og Paul.

Fogderegnskapet 1656-57, Sigt og sagefald: ”*Knud Tielde |: En fattig Enfoldig bunde : |⁴ for hand Imod Told Rullens Ermelding, Solde Noget Tiere til En fremede schipper, Huilchet Aff Toldbetiendten veed domb bleff Confisceret, Och Hand tildømbt At bøde Ko: Ma: efter Told Rullens Uduisening, Penge 9 Rdr:*” Vel, denne Knut Tjelle var nå ikke enfoldigere enn at han var ”*Eidsouren Laugrettimand*” ved vårtinget på Høvik 03 Apr 1657. Ikke var han vel så fattig heller om vi skal tro kvegskatten av det samme året (bilde 10): 3 hester, 14 kyr, 6 sauer, 15 geiter og 2 griser – utlagt skatt for 7 riksdaler og 6 skilling. Det er mer eller mindre samme buskapen på de andre Tjellebrukene, og tar vi med Jon husmann sine 4 kyr, så gikk det over 60 kyr på beite der på den tiden og det var ikke mange andre bruk i Nesset som hadde større (skattemessig oppgitt) besetning enn disse hadde.

Ole dør nok i 1657 siden det er Enken som er ført i Kontribusjonen det året (bilde 6). Ved Rosstjenesten⁵ 1657-58 (bilde 8) finner vi Knut, Erik, Aslak og Enken oppført under - Odelsgoods som odelsmannen selv besitter - og alle fire er oppsatt med 2 pund og 6 merker. Ole Tjelle er fortsatt ført som bruker i proviantskatten 1658 – men dette er også siste treffet på ham. Det er ei enke på Skjørseter også under Kvegskatten i 1657, så da er nok Johannes Skjørseter død 1656-57. Selv om både Lasse og Enken er oppført under Kvegskatten 1657, så overtar Lasse Johansen hele gården for han er oppført med 3 pund i landskyld under Kontribusjonen i 1659 (akkurat det samme som var angitt på faren under Kontribusjonen i 1657). At Johannes er oppført her i 1657 til tross for at han er død, skyldes nok skattelister som ikke er oppdaterte.

Kontribusjonen jonsok og mikkelsmesse av 1659 (bilde 9), viser at situasjonen er noe endret på de fire Tjelle-brukene. For å lettere kunne holde dem fra hverandre i fortsettelsen, er de satt som bruk A – D uten noen som helst forankring i gards- og bruksnummer de måtte få i ettertiden:

- A. Aslak Knutsen bruker 1 vog og 18 merker. Han eier og bøkser selv 2 pund og 6 merker (det står rett nok bare Knut i margin så faren er nok i live ennå), mens Lasse Hjelset eier 18 merker og Rød kirke eier 6 merker.
- B. Erik bruker 1 vog og 18 merker. Han eier selv 2 pund og 6 merker, mens Lasse Hjelset eier 18 merker og Rød kirke eier 6 merker.

- C. Aslak Andersen bruker 1 vog og 18 merker. Han eier selv 2 pd og 6 merker, mens Veøy kirke eier 6 merker, Lasse Hjelset eier 18 merker og "Øffersten"⁶ eier 1 pund.
- D. Enken etter Ole bruker 1 vog og 18 merker. Hun eier selv 2 pund og 6 merker, mens Lasse Hjelset eier 18 merker og Rød kirke eier 6 merker.

Vi tar en liten digresjon nå, og tar turen ut i Fanne til Hjelset der den samme Kontribusjonen av 1659 (bilde 6) viser at Lasse Andersen er oppsitter og bøkser 2 vog. Han eier 1 vog i Hjelsetgårdene, akkurat det samme gjør Otte Andersen på Hjelsetvoll og Ole Rød (uten patronym). På nabobruket eier og bøkser Jon Hjelset 1 vog. Sistemann som eier i Hjelset er Jon Løvik som har 2 pund med bøkser. Dette er ikke veldig oppklarende, men vi husker at Anders Tjelle var ute og sloss med noen Hjelsetkarer i 1621 – og at Hjelsetmenn altså har eierparter i Tjelle.

Kontribusjonen 1/5 og mikkelsmesse av 1661 (bilde 11) gir oss enda noen detaljer om brukersituasjonen på Tjelle, og dessuten fremkommer det nå at landskylden har endret seg.

- A. Knut Tjelle bøkser selv og eier 2 pund 6 merker odelsgoods. Velbårne Oberst von Hoven eier 1 pund, Rød kirke følger 6 merker mens Hjelsetmenn eier 18 merker. Knut er bruker av 1 vog (med 1 kvern, 6 skilling), mens sønnen Aslak Knutsen bruker 2 pund og 8 merker (også 1 kvern, 6 skilling).
- B. Erik bruker 1 vog og 18 merker. Han eier selv 2 pund og 6 merker, mens Lasse Hjelset eier 18 merker og Rød kirke eier 6 merker.
- C. Aslak Andersen bruker 1 vog og 18 merker. Han eier selv 2 pd og 6 merker, mens Veøy kirke eier 6 merker, Lasse Hjelset eier 18 merker og "Øffersten" eier 1 pund.
- D. Enken etter Ole bøkser selv, eier 2 pund 6 merker odelsgoods. Velbårne Oberst von Hoven eier 1 pund, Rød kirke 6 merker og Hjelsetmenn 18 merker. Enken er bruker av 1 vog og 20 merker.

Siden lensregnskapene stopper i 1661, går vi til Stiftamtstuerregnskapene under Leilendingskatten for 1664. På omslagsiden står det å lese: Romsdal Len, På Kontribusjonsskatten, som nådigst var påbudt til to terminer – St. Johannes og Bartolomeus⁷ – skulle utgis i riksdaler. Der ser vi (bilde 6) at det har skjedd endringer på Tjelle, både i brukerrekken og i angivelse av landskylden.

- A. Aslak Knutsen bruker av 1 vog og 20 merker, tilsvarende 2 riksdaler, 1 ort og 1 skilling – og "1 att." leser jeg det som. Når regnskapene summeres, ser vi at det går 4 slike "att." på en skilling, altså en *kvart-skilling*. Alle de fire brukene utlignes med den samme pengeverdien. Under den samme Leilendingskatten året før (1663, bilde 6) er både Knut og Aslak oppført som brukere, men gamlefar Knut Aslaksen er nok i ferd med å trekke seg tilbake på denne tiden, slik som det fremgår i manntallene 1664-66 (se merknader til dette nedenfor).
- B. Erik er borte nå i 1664, men han var oppført som bruker i samme skatten året før. Både Skyssferdskatten 1663 og Rytterskatten 1663 har for øvrig Erik som bruker, men de ulike skattene kan jo (delvis) benytte samme navnelistene i utgangspunktet. Uansett så er det Anders Eriksen som er den oppførte brukeren av 1 vog og 20 merker. Dette kan tyde på et dramatisk år. Erik Andersen Tjelle er trolig død i 1663 på et tidspunkt som

ikke førte hans enke inn på skattelistede det året. Ut fra navnet vil man tro at Anders Eriksen er hans sønn, og da må han være gift med ei enke med to Eriksønner (de to guttene ser vi fra manntallene 1664-66 nedenfor). Om Anders var en sønn av Erik Tjelle fra tidligere ekteskap, så tillot vel ikke loven at han giftet seg med Eriks enke, sin egen stemor – og ble stefar til sine halvbrødre? Nei, det er nok sønn Anders som etterfølger far Erik, noe som styrkes i et skifte av 1681 etter Anders sin søster Berit Eriksdatter Gamsgrø. Der blir det opplyst at hun også har arvet jordegods i nettopp Gamsgrø – det må være deler av samme jord som er ført på deres far Erik. I mangel av tinglyste boksler på denne tiden, eller i dette tilfellet skjøter siden bruket er odelsgods, er det vanskelig å uttale seg helt sikkert.

- C. På det tredje Tjelle-bruket er det fortsatt Aslak Andersen som er oppført som bruker, men er som de andre oppjustert til 1 vog og 20 merker.
- D. Enken etter Ole er erstattet av Aslak Olsen som bruker 1 vog og 20 merker. Enken står oppført som bruker i samme Leilendingsskatten av 1663, så dette overtakelsesåret er rimelig sikkert selv om manntallene som kommer i 1664-66 sier noe annet. Enken heter Marit viser det seg i manntallet samme år (se nedenfor), og der er hun altså oppført som bruker, med sønnen Aslak Olsen på 30 år. Vi har ikke sett patronym på Marits ektemann tidligere, men når det omsider er sønnen deres som tar over dette bruket tyder jo oppattkalling på: Ole Aslaksen Tjelle.

Om vi velger å se på de to Sogneprestmanntallene fra 1664 og 1666 samlet sammen med Fogdemantallet fra 1665, så kan vi si at situasjonen var slik på Tjellbrukene som samlet skylder 5 vog 8 merker fisk:

- A. Aslak Knutsen er 26 år og bruker av 1 vog og 20 merker. Han har ingen sønner oppført, men det er en tjenestedreng Iver Knutsen på 12 år. Dette kan være Aslaks yngre bror og nok den samme som er oppført bruker under MT-1701.

I husmannskolonnen er Knut Aslaksen på 70 år oppført. Dette må vel heller være forrige bruker, og Aslaks far som er kårman, da vi ikke har sett noen Knut husmann på Tjelle.

- B. Anders Eriksen er 26 år og bruker av 1 vog og 20 merker. Han er oppført med to stesønner: Ole Eriksen på 10 år, og lille Ole Eriksen på 6 år. Anders er som nevnt foran trolig sønnen til Erik Andersen Tjelle, den forrige brukeren, og alderen hans stemmer bra med barnefødselen som ga Erik 10 daler i bot i 1638.

De to stesønnene tilsier at Anders må ha giftet seg med enka etter en Erik, men altså ikke Erik A. Tjelle.

- C. Aslak Andersen er 53 år gammel og bruker av 1 vog og 20 merker. Han er oppført med to sønner: Anders Aslaksen på 14 år, og Ole Aslaksen på 12 år. I tillegg får vi vite patronymet på den ene Tjelle-husmannen, og det er Jon Aslaksen på 56 år som er ført under dette bruket. Dette kan vel være samme mann som ble bøtelagt for knivstikking i 1636.
- D. Enken Marit (etter Ole) bruker 1 vog og 20 merker. Hun er oppført med to sønner: Aslak Olsen på 30 år og Tore Olsen på 20 år. Kun, og ganske pussig, i Sogneprestens manntall av 1666 (ikke de to andre) er det oppført en eneste sønn/stesønn hos enken: 11 år gamle Iver Iversen. Hun er også oppført med en knekt på bruket, Nils Iversen på 20 år.

Skyssferdskatten av 1667 (bilde 8) har Tjelle oppført under Fullgårder, og de fire brukerne (3 x Aslak og en Anders) har fått følgende anmerkning: *"Disse Mend fører posten huorforre De Erre fri for schydtzferdtzschater"*. Tjelle-brukene er stort sett ført under ødegårder i Eresfjord otting til og med 1664, og så hopper de over halvgårdstatusen og rett opp i fullgårder fra og med 1665. Vi så like foran her, i Leilendingskatten av 1664, at landskylden for dem ble oppjustert så vidt det var med to merker.

Det neste som skjer på ett av Tjelle-brukene (D) ser vi i 1668 oppført både i Fiskeskatten (bilde 6), Leilendingskatten (bilde 6), Rytterskatten (bilde 4) og Skyssferdskatten (bilde 4). Ikke det at Tjelle igjen føres under ødegårder, men at Jon og Aslak Olsen er oppført sammen som brukere. Hvem denne Jon kan være er ikke godt å si, men han er neppe bror av Aslak – aller helst hans svoger.

Det holder seg slik til 1673, da både Jon er borte igjen (rimeligvis er han død, se neste avsnitt) og dette bruket deles i to. Leilendingskatten i 1673 (bildene 6 og 7) viser at Aslak Olsen er bruker av 2 pund og 8 merker, mens Ole Jonsen er bruker av 1 pund og 12 merker. Det blir jo bare en gjetning, men siden Oles bruk er litt over halvparten av Aslaks kan det jo tyde på at Jon var Aslaks svoger (giftet seg til en søsterlott kanskje). Men det skjer mer på dette bruket, for allerede under Leilendingskatten i 1675 (bildene 6 og 7) er Ole Jonsen borte, og det er nå Aslak Jonsen som er bruker av 1 pund og 12 merker. Fortsatt er det Aslak Olsen som har den andre delen av dette bruket.

Jordboka for Romsdal av 1676 (bilde 7) gir oss de fem Tjelle-brukerne med patronym, unntatt på Anders Eriksen. Da er det altså fire brukere som heter Aslak og én som heter Anders (artig):

- A. Aslak Knutsen.
- B. Anders (Eriksen).
- C. Aslak Andersen.
- D. Aslak Olsen.
- E. Aslak Jonsen.

Kobberskatten av 1676 er tredje termin av odels- og pantegods, og på bilde 4 leser vi følgende: *"Erich Tielde med Sine Søschemde i Gamsgrøe 2 pund. Aslach Knudsen Tielde 14 merker. Sl. Knud Tieldes Arfuinger i Tielde 2 pund 10 merker. Aslach Olsen Tielde i Tielde 1 pund 12 merker. Sl. Joens Børn i Tielde 18 merker. Olle Jonsøn Tielde i Tielde 18 merker. Sl. Erichs Børn i Tielde 1 pund 12 merker. Anders Tielde i Tielde 1 pund 12 merker. Aslach Andersøn Tielde i Tielde 1 vog."* Her blir det klart at Knut Aslaksen også er død siden hans arvinger er oppført som eiere. Akkurat når Knut døde er ikke å lett å si bare ut fra skattelistene, men sist gang vi så ham var han 70 år gammel i 1666 og da er det innenfor intervallet 1666-75 han tar kvelden.

Det er ikke så mange arveskiftene vi har fra denne perioden til støtte for Tjelle-fremstillingen, men 29 Mar 1677 er det skifte på Åram etter Ole Knutsen mellom hans enke Marit Aslaksdatter og de to døtrene etter hans avdøde kone. Hun må ha vært ei Alfsdatter siden døtrenes formynder er deres morbror Paul Alfsen Barstein, men hennes fornavn er ikke kjent. Gjenlevende enke sin laugverge under skiftet, er hennes far Aslak Andersen Tjelle.

Da har Marit Aslaksdatter Åram i hvert fall de to brødrene Anders og Ole Aslaksønner Tjelle, som altså var nevnt i manntallene 1664-66.

Leilendingskatten av 1678 (bilde 6) har samme brukerrekken på Tjelle, men forteller også at: "*Tielle Mænd bruger Skiørli – 12 merker*". I Matrikkelen av 1680 står det at Tjelle-menn bruker 1 pund, og at de bøkser Skjørli sammen med Skjørseter-menn. Erik Tjelles søsken bøkser Gamsgrø, der de eier 2 pund. Dette siste er nok litt upresist, det mer korrekte står nok i Odelskatten av 1681 (bilde 3): "*Erich Tielde med sine Sødskende i Gamsgrøe – 2 pund*". Erik Andersen Tjelle er død, uten at det står "salig – Sl:" på ham, det er litt rart.

Tilbake til Matrikkelen av 1680 (bilde 12) som kan fortelle litt om Tjelles eiere og at det siste bruket nå formelt omtales som to ulike bruk.

- A. Aslak Knutsen eier selv 14 merker. Sl. Knut Tjelles arvinger eier 2 pund 10 merker. General von Hoven eier 12 merker mens Rød kirke eier 8 merker. Alle nevnte bøkser, med unntak av Rød kirke.
- B. Anders Eriksen eier selv 1 vog, General von Hoven eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker. Oppsitteren bøkser.
- C. Aslak Andersen eier selv 1 vog, General von Hoven eier 1 pund og Rød kirke eier 8 merker. Oppsitteren bøkser.
- D. Aslak Olsen eier selv 1 vog, General von Hoven eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker. Oppsitteren bøkser.
- E. Aslak Jonsen eier selv 18 merker og det samme gjør Sl: Jons barn. Det er de sistnevnte som bøkser.

Den 29 Okt 1681 ble det holdt skifteforretning på Gamsgrø etter avdøde Birgitte (Bergete) Eriksdatter, mellom hennes enkemann Ingebrigt Olsen og deres tre barn: Erik, Ole og Anders Ingebrigtsønner. Så står det at: "*Ofververende paa de Umyndiges Vegne, deres Moderbroder og Formynder, Anders Erichsen Kielde.*" Det er ikke alt for mange kildehenvisninger på den tidens kvinner, så dette er en kjærkommen utvidelse av slektslinjen på det ene Tjellebruket. Skrivemåten "Kielde" har vi heller ikke sett i skattelistene tidligere. Av detaljene i skiftet kan vi nevne at det under utleggingen til kreditorerne står at Knut Larsen har fått utlagt "*1 Rødt Klædes Snørli*" verdt 1 ort og 16 skilling for hans utestående tjenestelønn på 1 ort og 12 skilling. Han legger således fra seg 4 skilling. Og da Nils Kjøstelsen (lensmannen) skal ha sine 1 ort og 16 skilling inndekket, får han 1 voksen sau for 1 ort og 12 skilling og "*Tagger hoes Knud Larsen Eeg*" 4 skilling. Eeg/Ek/Eik er ikke veldig vanlig stedsnavn, og da kommer vel denne Knut fra Sekken eller fra Vestnes?

Av de øvrige kreditorerne stakk selvsagt fogden Iver Andersen av med verdier for hele 5 riksdaler og 8 skilling (1 ku, 3 sauer, 1 smidd gryteoppheng og ei smørkanne i tinn), mens Ole Mork fikk ei tønne korn utlagt for den riksdaleren han hadde som krav i boet. Til slutt i skiftet kan vi se at Birgitte hadde arvet jordeiendom etter sine foreldre: "*Her foruden til Kommer for bnte børen deres Sl: Moders Odels goedz i Gamsgrøff Som er 6 mark fisches leye*". Om de delte likt, så fikk da hver sønn 2 merker (uten at dette er spesifisert i skiftet).

Fogderegnskapet, Matrikkelen av 1687, forteller oss at det fortsatt er fem bruk på Tjelle og bare kjentfolk:

- A. Aslak Knutsen bruker 1 vog og 20 merker. Han eier selv 1 vog, mens oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker.
- B. Anders Eriksen bruker 1 vog og 20 merker. Han eier selv 1 vog, mens oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker.
- C. Aslak Andersen og Anders Aslaksen bruker 1 vog og 20 merker. De eier selv 1 vog, mens oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker. Bruket har også en flomsag og 5 bekkekverner.
- D. Aslak Olsen bruker 2 pund og 8 merker. Han eier selv $\frac{1}{2}$ vog, mens oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker.
- E. Aslak Jonsen bruker 1 pund og 12 merker, og dette eier han selv.

Men det er mer her! I marginen ved Gamsgrø står følgende: "*Aslak Anders: Tielde med sin Broder Søn ejer og baxler 1 pund. Aslach Neraas med sine Søschede ejer og baxler – 1 pund.*" Siden Erik Andersen Tjelle er både vel og lenge død, er det hans sønn Anders som har eierandelen i Gamsgrø sammen med sin onkel Aslak Andersen. Birgitte Eriksdatters andel ble jo delt mellom hennes barn. Vel, det tok sin tid før vi fikk vite at Erik og Aslak Andersønner på Tjelle var brødre. Hvordan Aslak Nerås har fått eierpart i Gamsgrø kan man jo spekulere på, uten at noe svar er utredet her i denne fremstillingen.

Som nevnt tidligere, var det Tjelle-karer blant postbøndene i Eresfjord otting. Dette blir utdypet litt i den samme Matrikkelen av 1687 (bilde 19): "*Post bønder i denne Otting, ere disse. Erick Hammervold fører posten Nord-over TilterEidet $\frac{1}{2}$ miil til Landz, og Synder til neste post gaard Tielde, som er $\frac{3}{4}$ miil til Sørs. Tielde mænd fører Posten Norden fra sig til forbmte: Hammervold $\frac{3}{4}$ miil til Sørs, og Synden fra sig til neste Postbønder paa Hægnæs og Mallou som er 2 miile til Sørs.*"

Året etter, i Fogderegnskapet med Matrikkelen av 1688, finner vi endringer på to av Tjelle-brukene: A og C:

- A. Iver Knutsen bruker 1 vog og 20 merker.
- B. Anders Eriksen bruker 1 vog og 20 merker.
- C. Anders Aslaksen bruker 1 vog og 20 merker.
- D. Aslak Olsen bruker 2 pund og 8 merker.
- E. Aslak Jonsen bruker 1 pund og 12 merker.

Jeg tror som nevnt tidligere at den Iver Knutsen som er ny mann på bruk A her i 1688, er samme Iver som var 12 år gammel tjenestedreng under dette bruket i manntallene av 1664-66. Alderen passer bra med at Iver er oppgitt til 50 år i 1701 (se MT-1701 nedenfor). Han er en yngre bror av forrige eier Aslak Knutsen som har flyttet inn forbi Rød-kirka og blitt ny bruker på Kvernberg. Vi kan se av Matrikkelen i 1687 at Aslak Knutsen er bruker på Tjelle, men ingen Aslak på Kvernberg. Som nevnt foran viser Matrikkelen av 1688 at Iver Knutsen er ny bruker på Tjelle (A), mens Aslak Knutsen er ny bruker på Kvernberg (bilde 175) av 1 pund og 16 merker som Iver hadde året tidligere. Om dette var et brukbytte mellom Tjelle-brødrene er ikke belagt i kildene, men en Iver er ført på det ene Kvernbergbruket i perioden 1676-1687 uten patronym - dessverre.

Tilbake til Tjelle. Vi får vite litt mer om Iver Knutsens slekt via Tingboka 1690-93, som på side 43a forteller fra sommertinget holdt i Eidsvågen 04 Jul 1692:

"Aslach Knudsen Qvernberg frem Kom udi retten och angaf at Have solt til sin Broder Iver Knudssøn Tjelde – 21 merker fisch, Hans odels godz i bemte: Tjelde i Eritsfjords otting beliggende; Iligemaade angaf Gunder Knudsen Eidsvogen, til bemelte Iver Knudsen, som er Hans Broder, at Have solt 12 merker fisch, i samme gaard Tielde, som er Hans Odels gods; saa och bekiende Siri Erichsdatter Eidsvogen at Hindis Sl: Mand, Knud Knudsen have solt til sin Broder bemte: Iver Knudsen i sin Levende Live – 12 merker fisch, odelsgoods, i bemte: Tjelde; paa ligemaade, frem Kom ocsaa udi rette Berte Olsdatter Myrset af Nordmøer oc bekiende at Hindis Sl: Mand Olle Knudssøn ocsaa udi levende Live solt – 12 merker fisch i bemte: Tielde, Hans odelsgoods, till Hans Broder tiit bemte: Iver Knudsen – Her for uden bekiendte alle forbmte: at Have solt for uden overskrefne – 3 merker fisch i bmte: Tjelde, deres samptlige tilhørende till deris Broder Iver Knuds: som oc beviste Iver Knudsen selv udi arf, i bemte: gaard Tjelde, at vere till falden – 12 merker fisch, saa Hand nu tilsammen er ejende i sin paaboende gaard Tjelde Een vog fisch-"

Hvis vi hopper litt framover i tid, så kan Tingboka 1700-05 på side 13b fortelle om tinglysningen av dette skjøtet til Iver Knutsen på en vog fisk odelsgoods i Tjelle - datert 04 Jul 1692. En liten digresjon bare: Samtidig tinglyses også Ole Olsen Gussiås sin bokselseddel på 1 vog og 8 merker fiskesleie i Kvernberg – utgitt av Hr: Jørgen Meyer og datert Veøy 27 Mar 1700.

Vi får også en interessant forklaring på endringen av bruk C i Tingprotokollen 1688-90 på side 60a, under vårtinget for Eresfjord Otting holdt på Bergset den 05 Mai 1690: "*For retten fremkom Gunder Aslachsen Gusiaas, Jon Aslachsen Hammeruold, og Olle Aslachsen Silsæt, Soldt, Skiødet og Affhendit – fra dennem og deris Arffuinger, Til deris Elste Broder Anders Aslachsen Kielde huer 18 merker Fiskis leje deris Odel Liggende Udi Kielde med Bøxsell, Huorfore de bekiende at Haffue bekommit fyldist og fuld Verd, Tacker Hannem got for betaling, Her for uden Thilkommer 18 merker fiskis leje med Bøxsell, Saa Hand nu er Ejende En Vog fiskis leje med Bøxsell Udi Kielde, Huorpaa hand Var Skiøde begierendes."* Dette skjøtet får så Anders (omsider) tinglyst 21 Jan 1692.

Vi finner faktisk en bruker Ole Aslaksen med to sønner og en stesønn på Sildset i Gjemnes under manntallet i 1701 (side 58/bilde 41), der det siste tilsier at han må være gift med enka etter Peder på Sildset før 1698 – etter alderen på sønnene å dømme. I følge matriklene så dør den forrige brukeren Peder i løpet av 1692, for i 1693 er Ole Aslaksen Tjelle kommet på plass på Sildset.

Under høsttinget for Eresfjord Otting holdt på Frisvoll 09 Okt 1693 heter det i Tingboka 1690-93 (side 86a) at etter amtmann von Ahnens anordning ble både Iver Knutsen og Anders Eriksen av de gamle lagrettesmennene oppnevnt til å besitte retten i 1695 (halvannet år fram i tid!). Og ikke bare det, men Anders Trollmyr hadde innstevnt Ole Aslaksen Tjelle fordi han hadde revet Anders i håret. Til vitner var innstevnt både Gunder Gussiås og Jon Skjørsæthers kone. Siden ingen av vitnene hadde møtt, ble saken utsatt til neste ting. Enda mer interessant er innføringen på neste side (side 86b): "*Aslach Olsen Tielde indstefnt Bersvend Troldmyren for Hand schal Have Kaldet Hans Qvinde Else Dirichsdatter for purche Hovet, oc derom til vidner indkaldet Iver Knudsen Tielde, Anders Aslachsen oc Aslach Joens: ibm: Vidnerne møtte oc forklarede at veed*

Kyndelsmessetider nest afvigte⁸, var de samptlig udi et Barsøel hos Aslach Joens: Tielde, hvor da Anders Bersvendsen Troldmyren kom ind af gaarden oc Klagede at Aslach Olsen Tieldes Barn Kaldede sig for Troldmyr Krog, hvor paa da Hans fader indstefnte Bersvend Troldmyren, svarede bort i Vejret, med purche hovet, men nafngaf ingen, videre Kunde de sig iche erindre, mellem demmem at vere passered, saa som de vere druchne; Bersvend blev tilspurd, om Hand noget u-tilbørligt med Aslach Olsen eller Hans kvinde var vidende, eller oc om Hand hinde med det ord purchehovet eller mand selv, meente, hvor til Hand svarede, iche andet end demmem ved erligt er vitterlig, ej heller demmem med det ord purchehovet at have meent, hvor fore sagen som Kiendis af ingen verdi blev ophevet, oc bliver samme ord Aslach Olsen oc Hans kvinde, iche til hinder eller forfang paa Erlige nafn oc rychte i nogen maade.” Det beste er selvsagt at vi får navnet på Aslak Olsens kone, Else Didriksdatter – muligens fra Helde i Vistdalen. Didrik-navnet er sjelden vare, men Didrik Ellingsen på Helde passer inn både aldersemssig (53 år under manntallet 1664) og patronymets hans kan forklare hvorfor Else kaller sin yngste sønn for Elling Aslaksen (f.ca. 1691). En litt annen utfordring er det med Ole Aslaksen som hadde vært i slåsskamp med Anders Trollmyr og revet ham i håret, for denne Ole er det ikke så lett å plassere i kildene for øvrig.

Ved Matrikkelen 1694 fremkommer det at Aslak Andersen Tjelle med sine ”brødreborn” (flertall både på brødre og på barn) eier og bøkser 1 pund i Gamsgrø. Aslak Nerås med sine søsken eier og bøkser 16 merker i samme gården, mens Iver Knutsen Tjelle eier og bøkser 8 merker.

Siste gårdsinformasjon via Fogderegnskapene kommer i 1696 (bilde 175) der det ser slik ut:

- A. Iver Knutsen bruker 1 vog og 20 merker. Han eier selv 1 vog, oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker.
- B. Anders Eriksen bruker 1 vog og 20 merker. Han eier selv 1 vog, oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker.
- C. Anders Aslaksen bruker 1 vog og 20 merker. Han eier selv 1 vog, oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker. Dette bruket er også oppført med ei flomsag som står på odelsgrunn, samt 2 bekkekverner.
- D. Aslak Olsen bruker 2 pund og 8 merker. Han eier selv 1/2 vog, oberst Schultz eier 12 merker og Rød kirke eier 8 merker.
- E. Aslak Jonsen bruker 1 pund og 12 merker (36 merker = 1/2 vog). Han eier alt selv.

Aslak Jonsen Tjelle døde trolig i 1694, eller tidlig i 1695, ikke så lenge etter det foran nevnte fylleslaget under barselselskapet hans. Sagt på en annen måte, enka hans blir sittende igjen med små barn å forsørge. Det at Aslak likevel oppføres som bruker i 1696 må skyldes at skattelistene ble gjenbrukt uten at de var helt ajourført. Det at Aslak er død fremkommer under sigt og sagefall i Fogderegnskapet av 1695-96 (bilde 251) med referanse til Sommertinget for Eresfjord Otting i 1696: ”Anders Ingebrigtsen Tielde, og Aalou Ols Datter, for fortilig Samenleye, tilkient at Bøde deris Egteschabs Leyermaals Bøder – 3 rd 1 ort 12 s.” Anders Ingebrigtsen er bruker i stedet for Aslak Jonsen under MT-1701, der han er oppført med tre Aslaksønner og to Andersønner (allerede).

Tingboka 1700-05, side 14a, kan i referatet fra sommertinget avholdt på Øverås 05 Jul 1700 fortelle om nok et dødsfall og eierskifte på Tjelle: *”Tore Olson Berset paa Else Dirichsdatter Tielde oc Hindes børn Peder oc Elling Aslachsønners Veigne, Olle oc Niels Aslachsønner paa egne Veigne oc Knud Olson Møchelbostad paa sin Hustrue Giertrud Aslachsdaters Vegne, fremkomme udi retten oc angav at have solt oc afhendet fra sig oc sine arvinger, hver sine tilfaldne deres udi een Half vog fisch odels Gods med Bøxel i dend gaard Tielde beliggende som demmem efter schiftebrevene af dato 1676 dend 6 April oc Anno 1699 dend – 13 9br: 9 tilfalden er oc det til Enchens Søn oc samtliges fuld oc Half broder Diderich Aslachsøn Tielde, som er tilsammen Et pund 10 6/11 merker fisch odelsgoods med bøxel i Tielde. Iligemaade foregaf samptlige til ermelte at Have solt – 3 1/11 fisch odelsgoods med bøxell i den gaard Gamsgrøe beliggende, oc bekiendte alle at forbmte: odelsgoods demmem fuldkommelig at vere betalt oc derfor Lovede samme at hiemle, for hen march tiltahle, iligemaade beviste Dirich Aslachssøn, at have arvet efter sin Sl: fader i Tielde – 1 5/11 merker fisk odelsgoods med bøxel oc udi Gamsgrøen 4/11 merker fisch odelsgoods i Gamsgrøen, oc som til sammen, som sit bemte: Dirich Aslachssøn nu er ejende udi alt, Nemlig: udi Tielde Een Half Vog Fisch oc udi Gamsgrøen fire marcher Fisch, alt sammen med Bøxell, Hvor paa skiøde af retten blef begiert Beschreven.”*

Her får vi vite at Aslak Olsen er død i 1699, og at det er hans sønn som kjøper ut sine søsken og tar over dette Tjellebruket. Vi får vite at Didrik, Peder og Elling er Aslaksønner i hans andre kull med Else Didriksdatter (det står jo også Didrik i den tingsaken for så vidt), mens Ole og Nils er Aslakssønner fra første kull (de er eldre – og myndige, opptrer på egne vegne) og omtales som halvbrødre til Didrik. Det samme gjelder nok også Gjertrud som er gift på Møkelbostad. Tore Olsen (Store-) Bergset som er enkens talsmann, må vel være nå avdøde Aslak Olsen Tjelles bror?

Igjen en aldri så liten digresjon. På Helde (Helle) og Store Berset (Bergset) i Vistdalen, rett over Langfjorden sett fra Tjelle, er det to enker som brukere i følge Leilendingsmanntallet av 1671 (bilde 6). Den ene er enken etter Didrik Ellingsen Helde, mens den andre er enken etter Amund Johansen Store Berset. I samme manntallet av 1673 (bilde 9) er nettopp Tore Olsen på Store Berset på plass hos enka etter Amund Johansen, mens Didrik er tilbake på Helde! Neida, det er bare en feilføring – for det er sønnen Just Didriksen som tar over på Helde. Han er nevnt med sitt rette navn i samme manntallene fra 1676 og utover.

Skjøtet til Didrik Aslaksen Tjelle blir tinglyst under vårtinget for Eresfjord otting holdt på Langset 21 Jan 1701 (Tingboka 1700-05, side 30a).

Ved manntallet i 1701 har situasjonen endret seg en del, og det ser nå slik ut på de samme 5 Tjelle-brukene:

- A. Iver Knutsen er 50 år. Sønner: Knut Iversen 10 år, Ole Iversen 6 år og Paul Iversen 3 år. I tillegg er 20 år gamle Joen Lassesøn oppført som Tjenestekar (dreng) på bruket.
- B. Anders Eriksen er 64 år. Ingen sønner oppført.
- C. Anders Aslaksen er 62 år. Sønn: Aslak Andersen 7år.
- D. Didrik Aslaksen er 22 år. Sønner: Peder Aslaksen 12 år og Elling Aslaksen 10 år. Det fremgår i rettsaken av 1696 at den forrige brukeren Aslak Olsen var gift med Else Didriksdatter.

Nå er det altså deres sønn Didrik som har overtatt dette bruket. Det får bare stå ubesvart hvorfor Peder og Elling er ført som sønner på dette bruket under Didrik, for disse to er altså sønner av forrige bruker og Didriks yngre brødre. Det er ikke så godt å si hvor det har blitt av den eldste sønnen Ole Aslaksen (om vi skal stole på oppattkalling) som godt kan ha vært slåsskjempen fra tingsaken av oktober 1693. Skulle jeg gjette, så er det en god kandidat på Rød, i den 35 år gamle Ole Aslaksen som er ny bruker der og trolig gift med enken etter Knut Eriksen en gang mellom 1696 og 1701. Knut forsvinner nemlig i denne perioden, og den 10 år gamle Erik Knutsen er ført som sønn under Rød-bruket til Ole Aslaksen.

- E. Anders Ingebrigtsen er 33 år. Søner: Jon Aslaksen 14 år, Nils Aslaksen 6 år, Ole Aslaksen 4 år, Aslak Andersen 3 år og Anders Andersen 2 år. Anders må ha giftet seg tidlig i 1695 med Ålaug Olsdatter enken etter Aslak Jonsen.

Det er ikke umulig at Anders er samme mannen som inngikk i skiftet etter Birgitte Eriksdatter og Ingebrigt Olsen Gamsgrø, men dette er ikke direkte bekreftet i kildene. Vi kommer tilbake til at to av sønnene på gården ikke var hjemme under dette manntallet.

Tingboka 1700-05, side 49b, rapporterer fra vårtinget holdt på Møkkelbostad den 21 Jan 1702: *"Dirich Tielde indstefnt Lars Ingebretsøn Rannevigen for begangne schielderi, oc der om til Prof Marit Povelsdatter Tielde oc Marit Olsdatter ibm: Dend indstefnte Lars Ingebretsøn møtte iche, mens Hans broder Peder Ingebretsøn, svarede, at Hand var siug, oc iche kunde møde, hvor fore med sagen beroer til neste ting, at da sagen igien stefnes, oc da Lars Ingebretsøn at møde, saa frembt udi sagen iche schal gaa dom."*

Her spørres det om ikke det ene vitnet, Marit Paulsdatter Tjelle, er kona til Iver Knutsen Tjelle – den eneste som har en sønn kalt Paul i flokken sin (dette blir bekreftet i skiftet etter henne som er gjegitt til slutt i denne fremstillingen). Saken kommer opp igjen på tinget holdt på Helde 04 Jul 1702. Der fremkommer det at det var Didriks bror Peder Aslaksen, som fikk slengt *"jeg er intet Ræd dit purche hovel"* etter seg av Lars Ingebrigtsen Ranvik under et selskap hos nettopp Iver (Knutsen) Tjelle nyttårsdagen 1702. Lars sier han var så beruset at han ikke husket noe av dette, og retten kjenner hans utsagn for døde og maktesløse og gir ham ½ riksdaler i bot og 2 riksdaler til motpartens omkostninger med de to tingbehandlingene av *"saadan u-sømmelig tahl"*.

Vi får ta med oss en liten gjennomgang av den nærmeste slekten for Ålaug Olsdatter, kona til Anders Ingebrigtsen Tjelle. Det er Tingboka 1700-05 som på side 57b kan fortelle (fra samme tinget holdt på Helde 04 Jul 1702): *"Biørn Olsøn Aas, Olle Olsøn Teigset, oc Anders Ingebretsøn Tielde, frem Kom for Retten oc paa egne oc paa samptlige arvinger Nemlig: Broderen Olle Olsøn Aas, oc Broderbarnet Olle Knuds: paa Røraas, sampt Giertrud Olsdatters Veigner til sammen solte, schiødte oc afhendte, fra sig, dennem oc samptlig deris arvingers Veigner oc til Lars Pedersøn oc Hanss: arvinger, deris arveligen tilfaldne odelsgoods dend gaard Handset her i Visdahlen beliggende schyldende aarlig Een vog oc atten marcher fisch med Bøxell oc Herlighed, for Hvilchen 1 vog 18 marcher fisch, de bekiendte paa samptliges Veigne, at vere betalt, etter at gaardens aabud var fratagen penge tredeve oc Siuf Rixdr, oc de fore Lovede, at di paa samptliges Veignes, Lars Pedersøn, ermelte 1 vog oc 18 marcher fisch odelsgoods med Bøxelret oc Herlighed,*

for hver mands paatahle, schall fri kiende oc shadesløss holde, oc Kiente sig dog dennem ingen ydermere Lod, deel eller ret, de til efterdags at have i nogen maade men, følge, Lars Pedersøn oc Hans arvinger til evindeligh odell oc ejendom af dennem alle u-igienkaldelig.”

Da må vi tro at Aslak Jonsens kone Ålaug Olsdatter, som senere giftet seg med Anders Ingebrigtsen, kom fra Hanset i Vistdalen. Hennes bror Ole Olsen Teigset ble forresten dømt til ekteskaps bøter under vårtinget holdt på Indre Bugge 21 Jan 1693, for leiermål med sin kone Ingeborg Størkersdatter. Mens vi ser på Hanset-etterkommere, kan vi ta med en innføring fra samme side i Tingboka som foregående innføring: *”Publiceret Biørn Olsøn Aases Bøxelseddel, given Cresten Olsøn paa Een Vog oc atten marcher fisches Leje i dend gaard Hansæt; Datt: Eidzvogen d – 21 Jan. Ao: 1699”.*

Under MT-1701 var Jon Lassesen oppført som tjenestekar på det ene Tjellebruket. Tingboka 1700-05, side 57b, forteller fra høsttinget holdt på Nerland 16 Okt 1702: *”Fogden Stefnt Joen Lassesøn oc Mali Andbiørnsdatter Tielde, for begangne Lejermaall, de møtte oc Kunde iche benechte sin forseelse oc sammenleje, blef der fore til Kiendt, Hand at bøde = 24 Lod Sølf oc Hun = 12 Lod Sølf, under Exsecution.”*

Vel, det ser ikke ut som det ble noe ekteskap av dette, for allerede i januar 1703 kommer det en ny sak for tinget (side 72a): *”Mali Andbiørnsdatter stefnt Joen Lassesøn Næssset for hand hinde have besovet, der fore at gjøre hinde opretning, efter Loven, hand møtte iche, ej heller nogen paa hans veigne, hvor paa Lensmanden forklarede, at hand i drug 8te dage, sagen stefnde, Her paa blef Afsagt: Naar sagen Lauglig stefnis, schall omgaais hvis ret er.”*

Mali gir seg ikke, og saken kommer opp igjen 05 Jul 1703 på tinget i Ranvik. Jon Lassesen møter, men sier han ikke har noen midler å bidra med til å forsørge barnet. Mali krever en rettferdig dom etter loven, og får det: *”Saa som Joen Lassesøn, der Mali Tielde forgangen aar har besovet, iche vil egte, oc ej noget u-sømmelig hinde Kand paasige, altsaa efter Lovens 6te Bogs 13 Cap. 5 Art: tilhold, tilkiendes hand at give hinde = 10 Rdr oc barnets underholdning, siunes billigt, een hver sit aar at forsiune.”*

I Tingboka 1700-05, se side 135a, står det at Anders Eriksen Tjelle på tinget av 13 Jul 1705 hadde innstevnet Ingebrigt Gamsgrø for manglende innbetaling av landskyld og utlagt odelskatt på totalt 8 riksdaler. Ingebrigt hadde selv sagt ikke møtt, men det viktigste her er at Anders Eriksen fortsatt er bruker på Tjelle nå som han har nådd pensjonsalder på 68 år. Uansett, på neste ting møte Ingebrigt med aktuelle kvitteringer for deler av gjeldskravet, men de resterende 7 riksdaler og 9 ½ skilling ble han dømt til å betale innen 15 dager.

I samme Tingboka 1700-05, på side 141a, berettes det om dramatik under Høstetinget holdt på Klokkset 19 Okt 1705: *”Fogden St: Olle Knuds: Høvig oc Ingeborg Aslachs datter for begangne Lejermaall. De mødte, veedgich forseelsen oc sagde aldelis indtet til Bøders betaling at vere ejende, som Almuen bekiende at vere sandferdig. Hvor fore de ocsaa begge, blef tilkiendt at Lide paa Kroppen, oc der paa bleve sat i Hals Jernet.”* Dette er neppe ei Aslaksdatter fra Tjelle, for da hadde vel noen derfra stilt opp med betaling for henne så hun kunne sluppet unna slik forferdelig behandling som ventet dem. Som tidsbilde er dette vel verdt å ta med, selv om disse personene nok ikke er en del av folkene som er tema her.

Gamle Anders Aslaksen Tjelle er nevnt i Tingboka 1706-11, side 19b, under tinget holdt på Øverås 05 Jul 1706: *"Publicerit = Hans Madtzøn Grebbestads og Anders Aslaksøn Tiellis paa Intresserendis og sine egne Veigne, deris udgivne bøxle Zæddel till Olle Halvors: paa dend gaard Aaram schylder = 2 vog fischis leye, dato: 18 Januarii 1705."* Gamle Anders Aslaksen var onkel til Ole Halvorsen Åram, og bror av Marit Aslaksdatter – enken etter Ole Knutsen og gift på nytt med Halvor Jonsen Åram. Se egne skifter etter begge disse to karene.

Under tinget holdt på Stubø 21 Jan 1707, Tingboka 1706-11 side 44b, ble Anders Ingebrigtsen Tjelle oppnevnt til laugrettsmann for 1708. Og ikke bare det, på side 46b: *"Publicerit Een bøxel seddel, Udgiven av Anders Erichssøn Tielde, Anders Aslachsøn ibd.; Dirich Aslachsøn ibd.; Anders Ingebrichtsøn ibd., saa og overmelte Anders Erichssøn Tielde paa sine Myndlingers Veigne, til samen 2 pund fisches leje udi den gaard Gamsgrøen, til Joen Lassesson, af dato 19 Marti: Anno 1705."* Tja, hadde finansene ordnet seg for Jon likevel da, eller er det to ulike karer med samme navn?

På tinget 04 Jul 1707 holdt på Møkkelbostad, Tingboka 1706-11 side 87a, er både Olle Lassesen Tjelle og Erik Aslaksen Tjelle blant de forordnede 8 *"Laug Rettis Mend"*. Ole Lassesen er nok den nye brukeren etter Anders Eriksen som det fremgår av neste avsnitt, men hvem var han denne Erik Aslaksen tro?

Ved fogderegnskapet i 1709 er situasjonen den samme på 4 av brukene, men Anders Eriksen er nå altså muligens død og etterfulgt av Ole Lassesen:

- A. Iver Knutsen bruker 1 vog og 20 merker.
- B. Ole Lassesen bruker 1 vog og 20 merker.
- C. Anders Aslaksen bruker 1 vog og 20 merker.
- D. Didrik Aslaksen bruker 2 pund og 8 merker.
- E. Anders Ingebrigtsen bruker 1 pund og 12 merker.

Den nye brukeren Ole Lassesen var fra Skalde i Kleivebygden, og sønn av Lasse Olsen Holsbø og kona Mildrid Andersdatter Skalde (utredes ikke her). Det er mulig det er samme Ole Lassesen som er 40 år og tjenestekar på Mauset i Fanne under manntallet i 1701. Ole Lassesen giftet seg med Marit Andersdatter Tjelle, og tok over bruket etter hennes far. De fikk tre barn Anders, Mildri og Anne, og det var sønnen Anders Olsen som tok over på Tjelle.

Begge foreldrene var døde i 1744, og det er skifte etter Ole og Marit av 22 Jun 1744 (en utskrift finnes mot slutten av denne fremstillingen). I skiftet gjøres det rede for deling av jordparter i Tjelle og Gamsgrø som må komme fra Marit Andersdatters arv. Mildri Olsdatter Tjelle giftet seg for øvrig med Tosten Olsen Gussiås, og han er det også skifte etter samme høsten i 1744 (ikke utredet her).

Under vårtinget på Oppdal i Vistdalen 01 Feb 1710, gir Tingboka 1707-11 på side 114a følgende opplysninger: *"Anders Aslachsøn Tielde fremstoed for Retten og bekiende at have solt og afhendet fra sig sin Hustru og arvinger til Niels Aslachsøn og arvinger, sin Eyende halve vog Fischesleye udi Tielde; Sammeledis*

fremkom som Formynder for Anders Aslachsøns børn Joen Aslachs: Hammervold og sagde sig at have solt paa u-myndige Aslach Andersens vegne til samme Niels Aslachsøn – 18 merker Fisch odelsgoods, og paa yngste Datter Giertrud Andersdatters vegne 9 merker Fisch odelsgoods i bemelte Gaard Tielde; og videre bekiende at Ingeborg Andersdatters Eyende 9 merker odelsgoods udi Tielde Iligemaade med øfrige til hannem er Solt og overdragen; gjør til sammen udi alt Een vog Fischesleye Odelsgoods som de til tit bemelte Niels Aslachsøn haver solt; og efterdi Hand haver erlagt og betalt mindste schilling med meste saa belover Anders Aslachsøn og Joen Hammervold at være hans Hiemelsmænd for hver Mands paatahle, saa det her efter schal følge Niels Aslachs: og arvinger til u-igienkaldelig odel og Eyendomb; Om saadant Kiøbs slutning begierdevedkommende at Kiøbers Skiøde af Retten maatte meddelis.-”

Jordpartene er ikke summert i kilden, men legger vi sammen ½ vog og 18 merker og 9 merker og 9 merker så får vi en ½ vog og en ½ vog, dvs. totalt 1 vog.

Den Nils Aslaksen som kjøper gårdparter her i 1710, kan ikke være den Nils Aslaksen Tjelle (sønn av Aslak Olsen) som var 6 år i MT-1701. Men nevnte Jon Aslaksen har en 20 år gammel Nils Aslaksen som tjenestekar på Hammervold under MT-1701, og det kan vel være en mulig kandidat. Til tross for at det står på en litt snirklete måte, så tolker jeg dette slik at Ingeborg Andersdatter har overdratt sitt odelsgoods i Tjelle til Nils Aslaksen – hennes mann. I skiftet etter henne av 1721 (gjengitt på slutten av denne fremstillingen) er det nettopp 1 vog fiskesleie med bøkse i Tjelle som deles mellom enkemannen Nils Aslaksen og hennes to søsken: Aslak og Gjertrud.

Tingboka 1707-11 forteller på side 144a fra høsttinget holdt på Indrebugge den 20 Okt 1710: *”Iligemaade forkyndte Madame Inger Margrethe Sal: Hr: Jørgen Meyers udstedde boxelzeddel paa halfanden vaag Fischesleye udi dend Gaard Hammervold udi Eritzfiordz otting, til unge Joen Aslachsøn; dat: Vædøe Præstegaard d: - 16 Jan - 1710.”* Med formuleringen *unge* Jon Aslaksen må det være klart at dette ikke er Jon Aslaksen Tjelle Hammervold f.ca. 1645, men kanskje heller Aslak Olsens Tjelles sønn Jon f.ca. 1687 – men dette er ikke videre bekreftet i kildene her.

Tingboka 1707-11, side 32a: *”Knud Andersøn Schalde ladet for Rette fremstille en omløbende Fattig Qvinde Syneve Knudsdatter formedelst hun om hans Qvinde Allid Knudsdatter schal have talt paa Tielde Ærrøvige ord. Mens som Almuen sagde at denne samme Syneve Knudsdatter iche er ved sit fulde vid, eragtede Citanten u=nødigt derom videre at vøre. Tilspurte LaugRettet og alle Nerværende om Hans Hustrues forholds Rygte? Hvor til de alle Eenstemmig Svarede: Allid Knudsdatter Schalde at have af alle bekiente it got og forligt Rygte som en Retskaffen Danne Qvinde Sømmer og vel anstaar.”* Hva Allette Knudsdatter Skalde og hennes mann fra Kleive kirkesogn hadde å bestille på Tjelle sies det ikke noe nærmere om.

Tingboka 1711-14 kan på side 162a fortelle fra sommertinget avholdt på Hånde 16 Jul 1714 at da ble: *”Publicerit Lars Knudsen Troldmyrens Skiøde paa ½ vog fischesleye med boxel udi den Gaard Tielde, 7 merker fischesleye udi Gams Grøe med boxel og 1 ½ merker fischesleye med boxel udi Skiørlien, udgiven til Olle Lassesen Tielde Dat: Tielde d 12 Junii 1714, indført i pantebogen folio 89.”*

La oss se hva Pantebok 1 for Romsdal (1707-24) kan fortelle på folio 89: *”Lars Knudsen Trollmyren Kiender og her for alle Vitterlig gjør, at have Solt, Skiøt og afhendiget, lige som Jeg og her med dette mit skiøde selger og afhender fra mig og mine arvinger ½ vog fisches leye odelsgodz med Bøxel og herlighed udi dend gaard Tielde udi Eritzfiordz otting beliggende, lige leedis 7 merker Fisches Leye med Bøxel og herlighed udi Gamsgrøe, saavel som halv anden merker dito odelsgodz udi Schiørlien med Bøxel og herlighed alt avmte: udi Eritzfiordz otting beliggende, det til Olle Lassesen Tielde hans hustrue og hands arvinger, hvor fore bemte: Olle Lassesen haver fornøyet og betalt mig for dito odels godz mindste schilling med mæste, saa ieg hannem tacher for god og nøyagtig betalling, der for uden tilkomer Olle Lassesen selv udi benefnte gaard Tielde 1 vog fisches leye med bøxel, saa vel som udi ovenmte: Gamsgrøe 20 merker, og udi Schiørlien 3 merker dito odelsgoods med bøxel og herlighed alt samen udi Eritzfiordz otting beliggende, thi man bemelte ½ vog fisches Leye udi Tielde saa vel som 7 merker dito udi Gamsgrøe, og 1 ½ merker dito odelsgodz udi Schiørlien alt samen med bøxel og herlighed følge tit bemte: Olle Lassesen Tielde hans hustrue børn og sanne arvinger til et Fridt og et u-igienkaldelig odel og Eyendomb, og gjøre sig same saa nøttig som bæst ved og kand i alle optenchelige maader, at dette mit kiøb saaledis af mig og min arving schal holdis haver Jeg dette med Egen haand unterschrevit, og Forseiglet saa og venligen ombedet de gode Dannemend Olle Olsen Lille Gusiaasen, og Knud Olsen Aafloyen dette med mig til vitterlighed at ville og underskrive og forseigle, datum Tielde d: 12 Juni 1714.”*

Merkelig nok har Lars Knudsen signert med Langset, til tross for at han kalles Trollmyr både her og i tingboka. Dette kan indikere at han er den Lars Knutsen født ca 1691, som er ført som sønn av Knut Langset under MT-1701. Lars var da i så fall ca. 23 år i 1714 og burde vel ut fra alderen hatt formynder eller kurator. Som gift kunne han muligens opptre på egne vegne i et eiendomssalg, eller så er det feil Lars Knutsen (evt. kan alderen være satt litt lavt i MT-1701).

Uansett opphav og alder på Lars, den forrige brukeren Peder Jonsen Trollmyr dør ung i 1710 - bare omkring 39 år gammel. Det er enken som er oppført på bruket i Matrikkelen av 1711. Det var ikke ført noen sønner på Peder under MT-1701, så ekteskapet var nok barnløst.

Enka var høyst trolig Marit Andersdatter, som også var enke etter Anders Bersvendsen Trollmyr. De to hadde døtrene Synnøve og Ingeborg Andersdøtre. Dette fremkommer fra Romsdals Skiftedesignasjoner ¹⁰ 1731-34 (bilde 7), og der får vi også vite at Marit og Lars Knutsen Trollmyr fikk en sønn sammen: Knut Larsen (ennå umyndig i 1731). Da er vi litt klokere, ikke minst vet vi hvem som var kona til både Anders Bersvendsen og Peder Jonsen Trollmyr. Dessuten vet vi vel nå hvordan Lars Knutsen Trollmyr hadde fått tak i odelsgoods både i Tjelle, Gamsgrø og Skjørli – via ei Andersdatter fra Tjelle.

La oss legge til at Lars Knudsen noen år senere kjøper en ½ vog i Trollmyr av Erik Must og Morten Wium. Skjøtet er datert 01 Mar 1723 (Pantebok 1, folio 224, bilde 226) og tinglyses på Torhus 25 Jun 1723. Vi kan vel avrunde dette besøket på Trollmyr med en liten titt inn i to skifter. Først skiftet av 19 Mai 1733 etter Inger Ingebrigtsdatter, kona til Knut Iversen Rød (samme skiftedesignasjonene, bilde 27). Der finner vi brødrene Lars Knutsen Trollmyr og Iver Knutsen Langset som formyndere, Lars for Ingebrigt Knutsen og Iver Knutsen for Iver Knutsen (artig), samt Erik Olsen Høvik for Lars Knutsen (denne burde Lars Trollmyr hatt) og faren selv, Knut Iversen for Knut Knutsen.

Så til slutt skiftet av 13 Mai 1734 etter Iver Knutsen Langset, som er referert i samme Romsdal Skiftedesignasjoner 1731-34 (bilde 42). Der arver broren Lars Knutsen Trollmyr halvparten av boet (30 riksdaler, 2 ort og 1 ½ skilling), mens deres mor Berit Larsdatter arver den andre halvparten. Da vet vi også hvorfor Trollmyrmannen fikk navnet sitt.

Det gjenstår en utfordring med Lars og Trollmyr. I Fogderegnskapet av 1711, under *"Sigt og sagefald"* bilde 338, står det at: *"Lars Jensen Trolmyren og Rangni Aslaksdaatter for fortillig samen leje. Til kiendt at bøde derris ægteschabs, lejermaals bøder – 3 rd 1 ort 12 skilling."* Lars Trollmyr er altså ikke entydig, for Jensen er nok ikke en feilføring for Knutsen. Samme mannen dukker opp i Tingboka 1711-14 som på side 36a forteller fra høsttinget holdt på Syltebø 19 Okt 1711. Der er det også botelegging av Lars Jensen Trollmyr: *"Laur's Jensen Trolmyren for begangne lejermaal med Synneve Erichsdatter, de Indstefnte Møtte og Vedgich deris forseelse, fougden Satte i Rætte at de begge bør bøde efter Loven, men som de foregiver at vil ægte hinanden, saa tilfindis Da deris ægtebøder at betalle Neml: 3 rd 1 ort 12 s, Inden fembten dage under adfærd efter loven."* Det er snakk om ekteskapsbøter på samme 3 rd 1 ort og 12 skilling som tidligere nevnt i Fogderegnskapet 1711, i motsetning til fulle leiermålsbøter som Knut Jonsen og Synnøve Eriksdatter Reiten samtidig (påfølgende avsnitt) ilegges på hhv. 24 lodd sølv og 12 lodd sølv (og som det ser ut som Tore Eriksen Eikesdalsreiten har ordnet opp i). Det står altså Synnøve Eriksdatter i begge leiermålsakene, og da er det grunn til å tro at dette må være en feilføring. Det er nok rimeligere med innføringen i Fogderegnskapet som har Ragni Aslaksdatter, uten at det er kjent hvor hun kommer fra.

I Tingboka 1711-14, på side17a) er det referert fra Sommertinget holdt på Reiten 13 Jul 1711: *"Publicerit Een bøxselsedel udgiven af Rise Sal: Madam Schultzes til Olluf Aslachsen paa et pund og Sex merker fisches leje udi den gaard Schiørsætter i Eritzfiords otting beliggende af dato 8 Maij Ao: 1710."* Denne Ole er en sønn av Aslak Jonsen og Ålaug Olsdatter Tjelle (se mer helt til slutt i fremstillingen).

I Tingboka 1714-21 på s.41b kan vi lese følgende fra tinget på Ødegård 19 Okt 1715 om nye ektefolk på Tjelle: *"Fogden ladet stevne Aslach Anders: Tielde for begangne Lejermaal med Andbjør Knudsdatter, paa Aslach Andersens vegne var mødt hans fader Anders Ingebrigts: Tielde, og paa Andbjør Knudsdatters vegne fremstoed Olle Kaspers: Neerland, saa vedtoge Stevnemaalet, og vedstod bnte: 2de personer forseelsen, men berettede at de indbyrdes hafde samtygt at egte hin anden, blev derfor tilkiendt, at bnte: Aslach Andersen og Andbjør Knudsdatter bør bøde for fortuilig Sammenleye efter lovens 6 bogs 13 Cap: 1 art: 3 rxd 1 ort 12 s, med foreleg inden førstkommende paaske at egte hin anden eller betale deris fulde bøder efter loven, de tilkiendte 3 rxd 1 ort 12 s udredis inden 15 dage under adfærd efter Loven."*

Denne Aslak Andersen som gifter seg med Anbjørg Knutsdatter (senest til påska i 1716) var altså en halvbror av foranevnte Ole Aslaksen som fikk bøksestedel på Skjørseter. Vi kan også legge til at blant lagrettsmennene denne dagen finner vi: Lars Knutsen Trollmyr, Nils Aslaksen Tjelle, Ole Aslaksen Skjørseter, Lars Ingebrigtsen Sotnakk, Alf Paulsen Årset og Erik Paulsen Barstein.

I samme tingboka på s.47a er det referat fra tinget holdt på Møkkelbostad 04 Feb 1716: *"Niels Aslacksøn Kiælle og Joen Lassesøn Gamsgrøen Paa Egne saavel som paa de fra værendes veigne for Retten Framstod og Bekiendte at have annammit*

af Hans Gribbestad for it pund fisches leje med Bøxell og Herlighed udi den gaard Aaram – I Eridtzfiords Otting beliggende, Contant Tolf Rixdaler og formoder bemelte Hans Gribbestad at Kiende sig som Odels Berettiged Endnu till Tolf march fisches leje, i bemelte Aaram som Hand i Fremtiden agter, og at indløse, Og Lauglig Skiøde der paa at for huerfue!” Her er det også mange kjente lagrettsmenn, og vi kan nevne: Jon Aslaksen Hammervold, Didrik Tjelle i stedet for Peder Aslaksen Jordfall og Jon Lassesen Gamsgrø.

En tredje innføring er hentet fra Tingboka 1714-21, der det på side 164b fortelles fra tinget holdt på Helle den 01 Feb 1721: *”Publicerit Rasmus Andersen Skiørliens bøxelseddel paa 12 merker udi Skiørlie udgiven af Olle Ivers:, Olle Lasses:, Anders og Niels Aslachs: alle af Tielde d 30 Dec: 1720.”* Om Rasmus er en Andersønn fra Tjelle er ikke utredet i denne fremstillingen.

I Tingboka 1722-28 på side 101b, refereres det fra vårtinget på Møkkelbostad 01 Feb 1725: *”Velbr: Hr: Amptmand ladet stevne alle huusmænder i Eritzfiords otting, nemlig Torfind Hæstad, Niels Tielle, Knud Andersen Sallus, Olle Gundersen Krognæs, Iver Olsen Hargaaet, Erick Lars: Volden, Knud Hansen Otterboug, Olle Skelvig, Amund Leervolden, Povel Sæmunds: Egisdahl, Olle Nøste, Joen Nøste, Lars Øren, Aslak Torfinds: Møchelbostad, Aslak Olsen ibd og Biørn Ols: Lange, af de indstevndte vare nogle mødte mens De fleste udeblevne, og som de der mødte begierte opsettelse til næste Ting.”* Hva saken gjaldt fremkommer ikke her, men det var altså fortsatt en husmann på Tjelle. Formålet fremkommer under tinget 14 Jul 1725, det dreier seg om husmenn som ikke yter tiende til kirken noe som iflg. lovens pa: 420 art: 12 tilsier at det bør ytes 8 skilling til kirken – hver til sitt sogn – kvartalsvis under lovens tvang. I det minste slapp de saksomkostningene siden alle var fattige.

Det var igjen mange kjente lagrettsmenn under tinget på Rød 01 Feb 1726 (side 151a): *”Olle Lasses: Tielde, Lars Knudsen Trolmyr, Aslack Anders: Tielde, Ole Ivers: ibm, Anders Ingebrigts: Tielde, Didrick Aslacks: ibm, Ole Aslacksen Skiørsætter, og Rasmus Anders: Skiørlien.”*

Tingboka 1722-28 (side 31b): *”Publicerit Aslak Anders: Tieldes skiøde paa 2 pd med bøxel udi Tielde udgiven af Niels Aslaks: og Joen Aslaks: Dat: Syltebøen d: 11 Julij 1722”*. Fra innføringen i Pantebok 1, 1707-24 folio 224/bilde 226, kan vi se at tingboka oppgir feil landskyld! Det korrekte skal være 1 vog. Nils Aslaksen selger 1 pund og 12 merker av sitt arvede odelsgoods, mens Jon Aslaksen Hammervold både selger sitt eget arvegods på 1 pund og opptrer som formynder for Gjertrud Andersdatter som selger 12 merker. Det er altså slik at 12 merker + 12 merker er 1 pund, og 3 pund er 1 vog.

Romsdals Skiftedesignasjoner 1731-34 (bilde 7) kan fortelle om skiftet etter Ole Aslaksen Rød av 07 Jul 1731. Han var 35 år i 1701 og døde da ca 66 år gammel, og etterlot seg 4 etterlevende barn: Den myndige Kari Olsdatter, samt Ole Olsen med formynder Hans Eidsvåg, Aslak Olsen med formynder Peder Jorfald og Siri Olsdatter med formynder Jon Hammervold. Ut fra disse to siste formynderne sannsynliggjøres gjetningen fra Manntallet 1701 (se bruk D) om at Ole Aslaksen Rød kom fra Tjelle.

De samme skiftedesignasjonene fra 1731-34 (bilde 30) forteller videre at 19 Mai 1733 ble det avholdt skifteforretning etter Didrik Aslaksen Tjelle. Det sies ikke der noe om enken hans, men Didrik giftet seg på nytt med Marit Bjørnsdatter (se bekreftelse i panteboka nedenfor) – trolig omkring 1727 – etter at hans første kone Guri Olsdatter var gått bort. Skiftet etter henne er gjengitt til slutt i denne fremstillingen og der fremgår det at Didrik og Guri hadde 6 etterlevende barn: Aslak, Ole, Elling, Else, Ingeborg og Marit. I følge skiftedesignasjonen i 1733 etter Didrik, gjenfinner vi Aslak, Ole, Elling, Ingeborg og Marit, mens Else må være død siden hun ikke arver. I tillegg er det kommet to nye sønner med kona Marit: Didrik og Knut, men ingen Bjørn merkelig nok (muligens død, eller kanskje Didrik en kort tid var gift med ei Knutsdatter også – dette blir bare spekulasjoner basert på oppattkalling av barn). Vi tar med formynderne på barna i skiftet etter Didrik: Aslak (Peder Jordfall), Ole (Aslak Skorgen), Elling (Ole Opdal), Didrik (Hans Kvernberg), Knut (Ole Romuld), Ingeborg og Marit (Tosten Olsen Gussiås).

Det fremkommer i referatet fra tinget holdt på Gjerdet av 31 Jul 1733 at Anders Aslaksen Tjelle har kjøpt gårdparter fra sine søsken: *"Publiceret Jon Aslagsen Hammervold, Ole Aslagsen Skiørsæter, Ole Aslags: Lange, Aslak Anders: Barsten, oc Anders Andersen Tielde deris Skiøde 1 pd 6 merker i Telde udgiven til Anders Aslagsen dat. Tielde d. 26 Nov: 1732-"*

Skjøtet finner vi Pantebok 2, 1731-45, på side 12: *"Kiendes Vi underskrevne Jon Aslagsen Hammervold, Ole Aslagsen Skiørsæter, Ole Aslagsen Lange, Aslak Anders: Barsten, oc Anders Anders: Tielde, og herved for alle vitterlig gjør at have Solt Skiødt og afhendet Saasom og Vaare arvinger til vores K-broder Anders Aslagsen Tielde og hans arvinger hver af os 6 merker fiskis leye med bøxel og herlighed i den Gaard Tielde i Eridtzfiords otting og Nettet Prestegield beliggende, hvor udi Anders Aslagsen foruden Selv er ejende 6 merker Som gjør tilsamen 1 pd 12 merker fisk med bøxel Som os arvelig Efter Vores Sl: foreldre er tilfalden, og som os for dito gods efter accord har betalt mindste med Størst Skilling, Saa Skal og Same herefter følge ham og hans arvinger til et fuldkomen odel og Eiendom, det være sig af ager, eng, Skaug og Mark fra fields til fiere med fiskevand og fægang, Vaat og tørt Sampt Alt andet, som nu tilligger og af all den tid tilligget haver og med rette tilligge bør, Kan saaledes der for hver en av os eller Vore arvinger ingen ydermeere lod ret eller Rettighed at have til eller udi bemte; Jordegods mens vores broder Anders Aslagsen Same efterdags at eje, nyde, bruge, beholde og sig saa nøttig gjøre som hans best ved og Kand i alle Maader. Aldt til bekreftelse under Vore egne hender og brugelig Zigneter datum Tielde d: 26 Nov 1732. "*

Nok en gang er det forskjell på innføringer, 1 pund 12 merker her i Panteboka mot 1 pund 6 merker i Tingboka. Siden alle hadde arvet 6 merker, inkludert Anders Aslaksen selv, blir det 6 x 6 merker = 36 merker = 24 merker + 12 merker, altså 1 pund 12 merker og Panteboka er korrekt. Betegnelsen "K-broder" er nok benyttet for "kull" siden de ikke er fullbrødre – de har samme mor (Ålaug Olsdatter) men ulike fedre (Aslak Jonsen og Anders Ingebrigtsen). I tillegg ser vi at den ene broren Nils Aslaksen ikke har noe å selge i Tjelle, og at de to eldste brødrene Anders og Ole Aslaksønner ikke var nevnt i barneflokken på Tjelle under manntallet i 1701.

La oss gå tilbake til MT-1701, da Anders Ingebrigtsen var oppført med både sønner og stesønner: Jon Aslaksen 14 år, Nils Aslaksen 6 år, Ole Aslaksen 4 år, Aslak Andersen 3 år og Anders Andersen 2 år. Skjøtet i Panteboka forteller altså at Anders Aslaksen og enda en Ole Aslaksen hørte til i denne søskenflokk.

Det at Nils Aslaksen ikke er nevnt som selger av noen gårdpart kan tyde på at han var død i ung alder (men dette er ikke kildebelagt). Det er ikke så mange Anders og Ole Aslaksønner i rett alder å finne under MT-1701 i hele fogderiet. Jeg vil derfor tippe på at de to kan være å finne hos sine onkler (morbrødre) inne i Eidsvågen. Ole Aslaksen Tjelle er 10 år og i tjeneste hos Ole Olsen Teigset, mens Anders Aslaksen er 8 år og i tjeneste hos Bjørn Olsen Åsen.

Slekten føres videre i kjent stil, da forannevnte Ole Aslaksen Tjelle Skjørseter møter på tinget tinget holdt 23 Okt 1733 på Gjerde (side 39a for 24 Okt 1733). Innføringen der leser vi noe slik: *"Iver Odensen ladet stefne Aslak Ols: Skiørsæter for fortilig Samenleje med Sin Qvinde paa den indstefntes vegne møtte hans fader Ole Aslaksen og vedtog Stefnemaal og vedgik forseelsen og blev Saa tildømt at bøde 3 rd 1 ort 12 s under Exsecution."*

I Panteboka for Romsdal, 1732-45 på side 62, fortelles det om et brukerskifte på Tjelle. Iver Knutsen på bruk A er død og det er sønnen Ole Iversen som overtar. Han kjøper ut sine søsken: Knut Iversen Nerland, Mali Iversdatter, Paul Iversen Tjelle, Iver Iversen Bugge, Anders Iversen Tjelle, Aslak Iversen Tjelle og Kristi Iversdatter Helle - gift med Didrik Justesen Helle. Ole sitter da med 1 vog fisk med bøkse i Tjelle. Skjøtet er signert av alle brødrene (Knut på egne og Malis vegne) og Didrik Helle (for Kristi), og datert på Tjelle 04 Okt 1735 bevitnet av dannemennene Ole Aslaksen Skjørseter og Anders Aslaksen Tjelle.

Da passer det å ta turen over Langfjorden nok en gang, til Helle og notere oss litt om Didrik Justesen (f.ca. 1665) som altså har giftet seg inn på Tjelle. Han var åpnbart sønn av Just Didriksen Helle, som vi har sett tok over på Helle ca 1675, og trolig nevøen til Else Didriksdatter Tjelle. Didrik må ha giftet seg første gang senest 1698, siden han var oppført med sønnen Just Didriksen på 2 år under MT-1701. Kona hans dør nok tidlig, og han må ha giftet seg på nytt med Marit Amundsdatter. Marit dør ved årskiftet 1718-19 uten å ha utvidet barneflokket etter Didrik. At de to ikke hadde fått felles barn fremgår av skiftet etter henne av 08 Apr 1719, der det blir delt mellom enkemannen Didrik Justesen og hennes arvinger: Brit Amundsdatter Nauste, Knut Iversen Høvik og Berit Jonsdatter (uten gårdsnavn). Under kreditorer i boet fremkommer det noe svært interessant. Didrik hadde minst tre barn med sin første kone: Just og Ole Didriksønner, samt Mildri Didriksdatter.

Tilbake til Pantebok 2 av 1732-45. På side 70 blir fortalt om salg av Tjellebruk D, og et skjøte utstedes til Augustinus Knutsen Åfløy: *"Kiender vi underskrevne, ieg Anders Aslaksen Tielde paa Enkens Marit Biørnsdatters veigne som Laugsværge, samt formynder for Knud og Didrik Sønnen, Jeg Peder Jordfald paa mine Myntlingers Aslack og Ole Didriksønners veigne, og hermed for alle vitterlig gjør, at have Soldt, Skiødet, og Aldelis fra bemeldte Enke, vore Myndtlinger og deris arfv: til Augustinus Knudsen og hans arvingers, deris tilfaldne arv i den Gaard Tielle, Nembl: Enken 9 merker Fiskesleje, Aslak og Ole Diriksønner hver 5 merker, samt Dirick og Knud Diriksønner hver 3 merker, tilsamen 1 pd 1 merke, derforuden ejer Augustinus Knuds: selv som hans Hustrue i same Gaard arvede 3 merker fiskesleje, Saavel som og hans Myndtling Elling Diricks: 5 merker og paa Søsteren Marit Diricksdatter, som døde 3 merker fiskesleje, hvilket tilfaldt Samtl: arvinger, der gjør tilsamen gaardens skyld 1 pd 12 merker fiskesleje med bøxel, og som hand os paa vedkommendes vegne for dito smaae parter Jordgods haver betalt, minste Skilling med Mæste, saa skal og same gods følge ham og hans arvinger til fuldkomen odel og Eiendom med alle de lotter og lunder(?), som af*

alders tid ligget haver og med Rette tilligge bør. Kiendes derfor hver af den vore Myndtlinger, eller deris arvinger nogen ret der ej at have. Samme Augustinus Knuds: Som for Sig og Sine arvinger i alle maader at være tilhørig, det til bekræftelse, under vores egne hender og brugelige Zignet, Saa og ombudt de velagte Mænd Lars Troldmyr, og Ole Nielsen Bugge, dette Skiøde, med mig til vitterlighed at underskrive og forseigle, datum Tielle d. 14 dec 1735. Anders Aslacks: Tielde, Peder Aslacks: Jordfald. Til vitterlighed efter begiær: Lars Knuds. Troldmyr, Ole Nielsen Bugge. ”

Om det skulle være noen tvil, så er den omtalte hustruen til Augustinus Knutsen den (eneste) gjenstående datteren nevnt i skiftet etter Didrik Aslaksen Tjelle: Ingeborg Didriksdatter.

Tjellehistorien fortsetter selvsagt, men vi velger å stoppe her.

ETTERORD MED SKIFTEUTSKRIFTER

1) Skifteprotokollen 1718-30, side 220b:

Anno 1721 dend 26 Juli Tillige med lensmand Knud Langset og Olle Lassesen Tielle vare vi Forsamlede paa den gaard Tielle udi Eridtz=Fiordsz=otting for at holde Et Rigtig Skifte og Deling Efter dend Sl: Qvinde Engebor Andersdatter, imellem Hændis Efterlatter mand Niels Aslachsen Paa dend Ene og Hændis Søskende Nafnl: Aslach Andersen Saavel som Giertrue Andersdr Paa dend Anden Side. Til Formynder ansættis For dem Begge, Hans Grebbestad, og Blef da Boens Formue Registerit, Vurderit og Dellit Som Følger...

Ingeborg Andersdatter satt på 1 vog fiskesleie med bøkssel og herlighet i Tjelle, verdt 36 riksdaler (2 ort pr merke står det i vurderingen). Dette deles med 1 ½ pund til enkemannen Nils Aslaksen Tjelle, 1 pund til broren Aslak Andersen og ½ pund (12 merker) til søsteren Gjertrud Andersdatter.

2) Skifteprotokollen 1718-30, side 365b:

Ao: 1726 d: 22 Febr: tillige med Lensmanden Knud Larsen og 2de Vurderings mænd Neml: Lars Trolldmyr og Ole Lasses: Tielde vare vi forsamlede paa den Gaard Tielde udi Eridsfiordz otting for at holde Skifte og deling efter Sl: afgl: Guri Olsdatter imellem Hendes efterlatte mand Didrik Tielde paa den Ene og deris udi Egteschab Sammen aflede Børn neml: Aslak, Olle og Elling Didriksønner Samt Else, Ingeborg og Marith Didriksøner (står det, men skal være Didriksdøtre) paa dend anden Side blev da Boens forefundene midler fremvist Registeret Vurderet og der efter Delet Som Følger.

Kreditorenes krav i boet:

Peder Jorfald 3 rd 12 skilling, Ole Lassesen Tjelle 1 rd, Knut Tjelle 1 rd, Nils Tjelle 1 rd.

I boets formue inngikk $\frac{1}{2}$ vog (dvs. 36 merker) fiskesleie med bøkse i Tjelle verdt 18 rd.

Didriks andel av arven var på 21 rd 1 ort 19 s, inkludert 18 merker jordegods

En broderlott var på 4 rd 3 ort 1 $\frac{5}{9}$ skilling, inkludert 4 merker jordegods

En søsterlott var på 2 rd 1 ort 12 $\frac{7}{9}$ skilling, inkludert 2 merker jordegods

3) Skifteprotokollen 1718-30, side 402a:

Anno 1726 d: 9 Octbr: blef arveskiftet forretted paa den Gaard Tielde udi Eridtzfiords otting efter Sl: Iver Knuds: imellem Hans Efterlatte Enke Marit Poulsdatter paa den Ene og deris Samen aflede Børn Neml: Knud, Olle Poul, Iver, Anders og Aslak Iversønner, item Christi og Malli Iversdatter paa den Anden Side, til formynder for Aslak og Mali er broderen Ole Ivers: de Andre er Self myndige. Blev saa Boens midel fremvist Registeret Vurderet og Delt som følger...

I formuen inngikk 1 vog fiskesleie med bøkse i Tjelle verdsatt til 36 riksdaler, sammen med 3 merker fisk i Skjørli.

Enkens andel av arven var på 53 rd 3 ort 14 s, inkludert $\frac{1}{2}$ vog i Tjelle og 3 merker i Skjørli

En broderlott var på 8 riksdaler 1 ort og 4 $\frac{12}{13}$ skilling, inkludert 5 og $\frac{7}{13}$ merker i Tjelle.

En søsterlott var på 4 riksdaler og 14 $\frac{6}{13}$ skilling, inkludert 2 og $\frac{10}{13}$ merker i Tjelle.

4) Skifteprotokollen 1740-51, side 360b:

Anno 1744 Den 22de Junii Tilligemed Lænsmanden Knud Larsen Langset og Vurderingsmændene Lars Trolldmyhren og Biørn Stuebøen vare vi forsamlede paa gaarden Tielde, for at holde Skifte og Deeling efter avgangne Ole Lassesen Tielle og Hustrue Marith Andersdatter og det imellom deris sammen avlede Børn Nemlig Anders Olsøn og Mildri samt Anne Olsdatter. Til Laugverge for Mildri Olsdatter blev andsadt Søren Møiset og til Formynder for Anne Olsdatter blev andsadt hendes broder Anders Olsøn Tielde. Boens formue blev derpaa andviist, Registeret, Vurderet og delt som følger.-

Begge foreldrene er altså døde, og det skiftes mellom de tre søsknene der Anders og Anne er ugifte, mens Mildri er gift – fremgår det av skiftebehandlingen.

Boets samlede formue var på 172 rd 1 ort. I formuen inngikk ½ part i en Sag med redskap (verdt 4 riksdaler), 1 Vog med bøkssel og herlighet i Tjelle verdsatt til 36 riksdaler, sammen med 20 merker i Gamsgrø verdt 6 riksdaler 2 ort og 16 skilling.

Videre:

”Fra forskrevne avgaar Hiemme gave til Anders og Anne ligemod det deris søster Mildri haver faaed fra Boed i Deris forældres Arv hver 54 rd 3 ort 4 s . . . 109 rd 2 ort 8 s. Een del Tieniste Løn og oppebaaren kongens korn med videre, blev av Sønnen vedtagen at klargjøres.-

Anne Pedersdatter av hendes arv . . . 3 rd 2 ort.

(Diverse skifteomkostninger)

Datteren Anne i Bryllups Kost 16 riksdaler.

Sønnen fordret ingen Bryllups Kost naar de faar Kiøreller og Træe vahre, som fantes i Boed ej bliver Skifted.-”

Anne Olsdatter utlegges bl.a. 17 merker i Gamsgrø i bryllupskost og 18 merker i Tjelle i arv etter foreldrene. Anders Olsen utlegges ½ vog (36 merker) i Tjelle i arv etter foreldrene, og Mildri utlegges 18 merker i Tjelle i arv etter foreldrene. Da er det 3 merker i Gamsgrø som skiftet ikke gjør rede for. Skal vi tippe at det er skrivefeil på Annes utlegg?

Hvem denne Anne Pedersdatter kunne være er ikke avklart, men det er mulig at Ole Lassesen var hennes formynder.

5) Skifteprotokollen 1752-61, side 266a:

Ao 1754 Den 1te Augusti blev i overværelse af Læhnsmanden Knud Langsetten og Lars Trolmyren som opnævnte Vurderingsmænd holdet en rigtig Registerings og Vurderingsforretning paa gaarden Tielde i Eridsfjords otting efter afgangne Marit Poulsdatter til paa følgende Skifte imellem Hendes efterladte Børn nemlig

1) Knud Neerland,

2) Ole Tielde,

3) Poul Hougen død og efter ladet sig tvende Børn

1) Iver Poulsen Formynder Sjur Andersen Stoché

2) Anders Poulsen Formynder Aslach Iversen

4) Iver Bogge, død og efterladt sig Sex Børn nemlig

1) Erich Iversen Formynder Knud Iversen Neerland

2) Iver Iversen Formynder Ole Iversen Tielde

3) Baltzer Iversen Formynder John Schiørsæter

4) Ole Iversen Formynder Iver Johnsen Bogge

5) Berith Iversdatter Formynder John Bugge

6) Marith Iversdatter Formynder Peder Bogge

5) Anders Hougen død og efter ladet sig 1) Barn

Iver Andersen Formynder Ole Tielde

6) Aslac Tielde

7) Mali Iversdatter gammel 50 Aar Formynder Ole Tielde

8) Christen Helles Enke (navnet hennes står i utleggingen: Christi Helle)

I formuen inngikk $1/2$ vog fiskesleie med bøksele i Tjelle verdsatt til 18 riksdaler, sammen med 3 merker fisk i Skjørli verdsatt til 1 rd 2 ort.

Boets formue, etter fratrukket gjeld var på 49 rd 3 ort og 4 s.

En broderlott var på 7 rd og $10\frac{6}{7}$ skilling, inkludert $5\frac{1}{7}$ merker i Tjelle og $3\frac{3}{7}$ merker i Skjørli.

En søsterlott var på 3 rd 2 ort $5\frac{2}{7}$ skilling, inkludert $2\frac{4}{7}$ merker i Tjelle og $3\frac{3}{14}$ merker i Skjørli.

Kontroll av andelene med 6 sønner og 2 døtre (halve lotter).

Tjelle: $6 \times 5\frac{1}{7} + 2 \times 2\frac{4}{7} = 6 \times \frac{36}{7} + 2 \times \frac{18}{7} = \frac{216}{7} + \frac{36}{7}$
 $= \frac{252}{7} = 36$ merker (= $1\frac{1}{2}$ pund = $\frac{1}{2}$ vog). Ok!

Skjørli: $6 \times \frac{3}{7} + 2 \times \frac{3}{14} = \frac{36}{14} + \frac{6}{14} = \frac{42}{14} = 3$ merker. Ok!

6) Skifteprotokollen 1752-61, side 298b:

Det er skifte etter forannevnte Mali Iversdatter Tjelle av 12 Nov 1754. Det fremkommer ikke så mye mer der enn i skiftet etter moren, men om vi ser de to skiftene samlet så dør Mali Iversdatter 50 år gammel i september/oktober 1754 og vi kan da sette leveårene 1704-1754 på henne.

Vi får også vite alderen på de fleste av Malis nevøer og nieser.

Først etter broren Paul Iversen: Iver Paulsen er 4 år gammel og f.ca. 1750, mens Anders Paulsen er 2 år gammel og f.ca. 1752 (her står det at Aslak Jonsen er hans formynder, mens det står Aslak Iversen som formynder på ham i skiftet etter bestemor Marit Paulsdatter).

Så etter broren Iver Iversen: Erik Iversen er 16 år og f.ca. 1738, Iver er 14 år og f.ca. 1740, Baltzer er 10 år og f.ca. 1744, Ole er 8 år og f.ca. 1746, Marit er 6 år og f.ca. 1748, Berit er 4 år og f.ca. 1750.

Vi får ikke oppgitt alderen på siste nevø: Iver Andersen.

Jordeiendommen i Malis morsarv er $2\frac{4}{7}$ merker i Tjelle og $3\frac{3}{14}$ merker i Skjørli, og disse vurderes samlet til 1 riksdaler, 1 ort og 13 skilling. Eierdelene blir ikke ytterligere fragmentert nå (heldigvis!), men utlegges i sin helhet til Ole Iversen Tjelle.

Fotnoter

¹ Philippi & Jacobi dag: *Festum Philippi et Jacobi apostoli*, 1. mai til minne om to av apostlene som begge skal ha lidd martyrdøden. LokalhistoriWiki/Leksikon.

² Standardformulering i disse straffesakene: "... *min Gunstige Hosbonde...*" peker trolig tilbake på kongen selv.

³ Tylft = tylvt = tylt/tølt: Antall av 12, dvs. dusin. 4 tylfter bord = 48 bord, ikke veldig mange?

⁴ Symbolene |: og :| brukes for å markere hhv. start og slutt på en innskutt bisetning

⁵ Ross = Hross, hest. Kommer fra gammelnorsk.

⁶ Øffersten må være oberst Reinhold von Hoven, svigefar til senere Oberst Schultz. Se Dansk biografisk leksikon <http://runeberg.org/dbl/8/0131.html>

⁷ St. Johannes: St. Hans, 23 juni. Bartolomeus: Barsok, 24. august

⁸ Kyndelsmessetider nest avvigte = (nærmeste foregående) siste Kyndelsmesse (2. februar)

⁹ 9br: = november. I den Julianske kalenderen startet året i mars, og da ble november den niende måneden.

¹⁰ Kjell Ove Hattrem har avfotografert [Skiftedesignasjonene for Romsdal, 1731-34](#)

Fremstillingen kan bli oppdatert (evt. slik dato helt øverst). Dersom noen har feilmeldinger, øvrige kommentarer eller noen relevante opplysninger, så mottas disse med takk.

Alle opplysninger er lest, tolket og videreformidlet etter beste evne, med alle mulige forbehold om feil. Det påhviler den enkelte et ansvar for å kvalitetsikre all informasjon som er gitt i denne fremstillingen, dersom den blir benyttet eller videreformidlet.

Alt her er basert på primærkilder som er digitalisert og publisert på nettet, i hovedsak under Digitalarkivet. I tillegg bør Kjell Ove Hattrems avfotografering av Skiftedesignasjonene for Romsdal 1731-34 nevnes som en spesiell kjærkommen ressurs fra en periode med tynn kildetilgang. Osvald Rydjords slektsider på nett er også et nyttig sted å stikke innom når det begynner å bli krevende å holde styr på folk og gårdsbruk.

Publisert 01 Jun 2014 av R.M. Istad, Bø i Telemark